

Tuhanded eurod kuluvad, päästjad on rakkes ja hädas-
oliija jääb abita.

Lk 3

Paul Keres, Eesti kirikud ja
kuulsad maadlejad kaunistas-
vad Riho Luuse marke.

Lk 6

Pärnu Postimees

PÄRNUMAA AJALEHT

ASUTANUD J. V. JANNSEN 1857

parnu.postimees.ee

KOLMAPÄEV, 10. jaanuar 2018 NR 6

■ Kütuselekke pärast tuli lastele keset päeva vanemad järele kutsuda, reostuse likvideerimise ajaks töö lasteaias peatub.

Urmas Luik

Kütteõli lekke tõttu evakueeriti Suigu lasteaed

Martin Laine, Eno-Gerrit Link

Eile pärastlõunal tekkis Suigu lasteaia kütusetoru lõhkemisel reostus ja ligemale 40 lasteaias olnud last tuli katlamaja lähistel levinud põlevkiviõli lõhna tõttu evakueerida ja koju saata.

Lasteaed oli tellinud töömehed täitma katlamaja kütteseadmeid põlevkiviõliga ja tööde ajal tekkis rike, mille tagajärjel aine maha voolas ja selle aurud majas levima hakkasid.

Mõni tund hiljem võis tunda iseloomu-

likku haisu majast mõne meetri kaugusel. Lasteaia direktori Anneli Uibu sõnade järgi magasid lapsed juhtunu ajal oma voodites. "Kütuselõhna oli tunda ühe rühma ruumides, teiste rühmade ruumid asuvad kaugemal," täpsustas ta.

Uibu rõhutas, et keegi polnud reostuse tõttu ohus. "Õpetajad helistasid vanematele, et lapsed saaksid varem koju," ütles Uibu. Lisades, et keegi juhtunu tõttu tervisekahjustusi saanud ei ole. "Üks töötajaist kurtis, et tal kurgus kriibib. Tema vaatas üle kohale kutsutud kiirabi arst," märkis ta. Kui palju kütust maha voolas, ei osanud direktor ega päästjadki eile pärastlõunal öelda.

Lääne päästkeskuse pressiesindaja Kristi Kais ütles, et reostusest teatati eile kella 13.35 ajal. Kaisi andmetel voolas kütus mahutist välja ja selle levik peatati peagi. "Edasi tuleb reostus kokku koguda," selgitas ta.

Uibu jutu järgi organiseeris vallavalitsus reostunud ruumide puhastamise ja täna on lasteaias loodetavasti tavaline tööpäev. Lehe trükkimineku ajaks polnud selge, kas nii ka läheb.

Direktor täpsustas, et isegi kui lasteaia-päev ära jääb, kinnitasid vanemad, et leivad lastele sunnitud puhkepäevadeks tegevust.

Rüütli platsi ümberehituseks tuleb riigihange

Pärnu linnavalitsus otsustas korraldada Rüütli platsi ja seda ümbritsevate tänavate rekonstrueerimise riigihange.

Rüütli platsi, Ringi, Rüütli ja Aia tänava ümberehitamise esimese etapi tööde tellimiseks korraldatakse avatud hankemenetlusega riigihange.

Linnavalitsuse pressiesindaja Gerli Kõivu sõnutsi soovib linn Rüütli platsi uuendada juuni lõpuks või dupühaks. (PP)

Jahimehed küttisid hooaja esimese hundi

Pärnumaa jahimehed avasid hundijahi, esimese soe lasid Kaisma jahimehed.

4. jaanuaril küttis Kaisma jahipiirkonnas noor isasloom, millega Pärnumaa jahipiirkonnas avati hundi-jahihooaeg.

Maakonnas on novembri alguses alanud ja veebruaril lõpuni kestval hooajal lubatud lasta seitse hallivati-meest.

Kogu Eestis on tänavune limit 73 isendit. Jahimehed olid selle nädala alguseks küttinud 29 sutt. (PP)

"Pärnumaa foto" ootab põnevaid pilte

Pärnu linnagaleriis avatakse 25. jaanuaril traditsiooniline näitus "Pärnumaa foto", mis koondab parimad hetked möödunud aastast peal kirja alla "Vaikus".

Fotograafide ja hobipiltnike töid võetakse näitusele vastu 13. jaanuarini linnagaleriis raekojas. Iga osaleda sooviv piltnik võib esitada kolm fotot. Pildid tuleb tuua valmiskujul. Miinimumformaad on 30x40 sentimeetrit ja pikem külj kuni 80 sentimeetrit.

Väljapanek "Pärnumaa foto" on üks osa uuest fotokunstisündmusest Pärnu Fotofest.

Linnagalerii näituse kõrval avatakse Läti ja Leedu fotograafide tööde näitus keskraamatukogus, grupi F8 ja Andres Adamsoni õpilaste ekspositsioonid Endla teatris ja Non Grata väljapanek Pärnu kunstnike majas. Samuti toimuvad kohtumised ja töötod tuntuud fotograafidega. (PP)

Rohkem pilte digilehes
parnu.postimees.ee

Mailis Ollino

Puudused tõid Surju rahvamajale ettekirjutuse

Päästeamet tegi Surju valla õigusjärglasele Saarde vallale ettekirjutuse, et muuta ohutuks Surju rahvamaja, kus eksiti mitme tuleohutusunõude vastu.

Rikkumised avastati 9. novembril paikvaatluse käigus. Kontroll tuvastas, et hoone läbiv probleem on evakuaatsiooni- ja väljumisteele jäävate uste võtmega avamine. Tegelikult peaks neid saama seest avada võtmega, et tagada kiire väljumine tulekahju korral.

Samuti selgus, et rahvamaja kütmiseks kasutatavat

katelt hooldatakse ja puhastatakse ise, kuigi seda peaks tegema kutseline korstnapühkija.

Küttesüsteemi tuleb kutsuda puhastama korstnapühkija vähemalt kord aastas, et vältida tahmapõlenguohu.

Ettekirjutus kohustab Saarde vallavalitsust kõrvaldama nimetatud puudused Surju rahvamajas 15. veebruariks. Vastasel korral tuleb omavalitsusel tasuda päästeametile sunniraha kuni 150 eurot. (PP)

Elamutesse tunginud vargad himustasid üksnes raha

Vargad tungisid nii Tori alevikus kui Paikuse vallas elamutesse ja varastasid raha.

Laupäeval, 6. jaanuaril avasid vargad Toris Metsa tänaval lukustamata eramu ukse ja võtsid kaasa 300 eurot.

Samal päeval leidis samalaadne intsident aset Paikuse alevis Linnu teel, kus kurjategijad mürdsid eramuse püruks löödud akna kaudu. Varaste saagiks langes 50 eurot.

Facebooki grupis "Tori – julgus muutuda" kirjeldas varaste ohvriks langenud kodu omanik juhtunud nii: "Meie koju murti eile sisse (hoolimata sellest, et õu on valgustatud, sõiduautod seisid maja ees ja koer oli toas). Sisenevad on tagaukse kaudu, majas oli kõik laiali loobitud ja kadunud on sularaha. See oli ka ainuke asi, mida oli otsitud." (PP)

Kihnu laeva juhib ühistranspordikeskus

Kuna siseriiklik laeva- ja lennuliikluse korraldamine on maavalitsuste kaotamise järel maanteeameti pädevuses, juhib piltlikult öeldes Kihnu laeva Pärnumaal ühistranspordikeskus (PÜTK).

Maanteeameti ühistranspordi osakonna juhtekspert Mika Männik alustaski sellest, et 1. jaanuarist on ühistranspordi korraldamisel (välja arvatud rongiliiklus) pädev asutus maavalitsuste asemel maanteeamet.

Männiku sõnutsi on ühistransport korraldatud põhimõtetel, et maakonnasiseseid liine haldavad kohalikud ühistranspordikeskused, mida on riigis üheksa, saartel aga vastavalt Hiiumaa ja Saaremaa vald.

Maanteeamet korraldab otsestelt maakondade vahelist ühendust nagu Virtsu–Kuivastu, Rohuküla–Heltermaa, Triigi–Sõru ja Ruhnu parvlaevaliini ja Tallinna–Kuressaare, Tallinna–Kärdla ja Pärnu–Ruhnu–Roomassaare lennuliini.

"Pärnu maakonnas jääb Kihnu ja Manijaga transporti korraldama Pärnumaa ühistranspordikeskus ehk täpselt samad inimesed kes siiani," märkis Männik.

Ühenduse pidamist mandri ja Pärnumaa kahe püsiasutatud väikesaare Manija ja Kihnuga korraldas maavalit-

sus ja selle kaudu transpordinõunik Avo Rahu, kes teeb sama tööd edasi PÜTKis.

Kihnu vallavanem Ingvar Saare mõnis, et aeg näitab, kuidas PÜTKi alluvusse minek transpordiühendusele mõjub, kuid usutavasti tahavad kõik parimat teenindust. "Laiemas pildis soovivad saarvallad, et lennu- ja laevaliiklust korraldaks maanteeamet," märkis ta.

Loogilise põhjusena tõi vallavanem esile selle, et siis saab lihtsamini korraga hankida kõikidele liinidele ühe vedaja. Ehk tuleb sealt kulude kokkuvõid ja võimalus organiseerida tööprotsessi selliselt, et suvehooajal saaks tellida senisest rohkem reise. Seda nii Kihnu, Ruhnu kui Vormsil.

"Praegu piirab lisareiside arvu asjaolu, et meeskond on sama ja tööaja jaotus ei võimalda rohkem reise teha, aga lisareiside soov on eelkõige Kihnul ja Vormsil," selgitas vallavanem. "Uute hangeteni on aega ja ehk suudetaks üheskoos selleks ajaks välja töötada tingimused nii, et ühel hankijal, kes on maakonnalene, on lihtsam korraldada ka lennuliiklust selliselt, et teenindada nii Ruhnut kui Hädameel Kihnutki."

Kihnu ja Pärnu vahelise lennuliikluse lõpetas riik kaks kevadet tagasi. (PP)

Osa vallajuhte leidis töö uues vallas

Teet Roosaar

Pärnumaa vallavalitsused on praeguseks enam-vähem komplekteeritud, osa töötajaid jäänud vallajuhte leidis uue ameti mõnes teises omavalitsuses.

Tänaasest asub Lääneranna valla abivallavanemana tööle eelmine Saarde vallavanem Andres Annast. Annasti vastutada on Lääneranna haridus-, sotsiaal- ja kultuurielu.

Ühendvalla arendamise eest hoolitseb vallavalitsuse liige arendusjuht Margus Källe. Tema oli pikaajaline Lihula abivallavanem.

Varasem Hanila abivallavanem Martin Tee juhib Lääneranna abivallavanemana kommunaal- ja haldusosakonda. Peale vallavanem Mikk Pikkmetsa on vallavalitsuses kultuurikeskuse juhataja Tiina Lobja, kes on Lihula poliitikas osalenud 1996. aastast.

"Lobja vallavalitsuse liikmeks olemise eest palka või hüvitist ei saa. Osaleb istungitel ja tegeleb kultuuri ja noortega," täpsustas Pikkmets.

Lääneranna vallasekretärina jätkab Lihula vallasekretär Cariina Pähk.

Põhja-Pärnumaa valla hariduse, kultuuri ja spordi eest vastutav abivallavanem on Tarvi Tasane, kes ühtlasi juhib Pärnu-Jaagupi halduskeskust. Temast saab tõenäoliselt haridus- ja kultuuriosakonna juhatajagi. "Oli veel teine kandidaat, aga tema teatas, et läks Raplasse," ütles vallavanem Jane Mets.

Vald otsib teist abivallavanemat, kes vastutaks majanduspoole eest. Metsa sõnutsi selgub abivallavanema isik nädala jooksul.

Peale vallavanema ja abivallavanema on Põhja-Pärnumaa vallas kolm vallavalitsuse liiget: sotsiaalnõunik Kersti Tilk, finantsjuht Kaie Rätsepp ja volikogu liige, kunagine Tootsi vallavanem Riina Kukk. Põhja-Pärnumaa vallasekretärina jätkab Halinga vallasekretär Riini Õige.

■ Lääneranna valla abivallavanema-na asub tänaasest tööle eelmine Saarde vallavanem Andres Annast. Madis Sinivee

Tori valda juhivad vallavanem, neli abivallavanemat ja kaks vallavalitsuse liiget. Abivallavanem Signe Rõngas vastutab arengu ja planeerimise, Sauga vallavanemana töötanud Priit Ruut sotsiaaltöö, Jana Malõh hariduse ja kultuuri ja kunagine Sauga majandusnõunik Jüri Puust majanduse eest, olles ühtlasi majandusosakonna juhataja.

Peale nende ja vallavanem Lauri Luuri on vallavalitsuse liikmed eelmine Tori vallavanem Kaie Toobal ja

varasem Sindi linnavalitsuse liige Raigo Paulberg. Vallasekretärina jätkab Siiri Jõerand.

Saardes on vallavanem, kaks abivallavanemat ja üks vallavalitsuse liige. Varasema maanõuniku ja nüüdse abivallavanema Martti Roodeni vastutada on ehitus, planeerimine, teed-tänavad, kinnisvara ja keskkond, eelmine Surju vallavanem Jaanus Männik juhib abivallavanemana Surju teeninduskeskust ja vastutab valla sotsiaaltööst.

Kauaaegse Kilingi-Nõmme gümnaasiumi direktori Erli Aasametsa põhitöö on koolijuhtimine ja ta võtab vallavalitsuse liikmena osa valitsuse istungitest.

Vallasekretäri ülesandeid täidab ajutiselt Kristi Tamson, vallasekretäri koha täitmiseks on välja kuulutatud konkurss. Vallavanem Indrek Talts töötas varem valla arengunõunikuna.

Häädemeeste vallavalitsus koosneb vallavanemast, kahest abivallavanemast ja neljast vallavalitsuse liikmest. Hariduse, kultuuri ja sotsiaalvaldkonnas abivallavanemana töötab esmaspäevast varem Paikuse vallas samasugust tööd teinud Helve Reisenbuk. Ehituse, maa ja taristuprobleemidega tegeleva abivallavanema kohale on vallavanem Karel Tõlbi sõnutsi kaks kandidaati.

Valitsuse liikmetest on Maia-Liisa Kasvandiku tööks planeerimine ja kunagisel Häädemeeste abivallavanemal Toomas Abelil arengukava ja hanked. Kunagine Häädemeeste vallajuht Ants Järvesaar vastutab piirkondlike küsimuste eest varasemas Häädemeeste, varasem Tahkuranna volikogu liige Priit Sommer piirkondlike küsimuste eest senises Tahkuranna vallas.

Vallasekretärina jätkab Tahkuranna vallasekretär Ulvi Poopuu.

Väikeses Kihnu vallas on peale vallavanem Ingvar Saare ettevõtluse ja turismi eest vastutav abivallavanem Taivi Vesik ja sotsiaalametnik valla valitsuse liige Aive Havik. Vallasekretärina töötab Heldy Põlluste.

TÖÖMEHED ASUSID PAPINIIDU SILDA REMONTIMA

■ Paar kuud tagasi avariis kahjustada saanud Pärnu Papiniidu sillal ja selle all tegutsesid eile töömehed. Plaani kohaselt saavad tööd valmis kuu lõpuks.

Pärastlõuna tõstsid hommikust saati silla juures mütanud töömehed liiklusõnnetuses paigast nihkunud sillatalade betoonist massiivse kaitsepaneeli kraana abiga maha ja kontrollisid selle seisukorda. Haamritega toksisid mehed sillatalade küljest lahtiseid betoonitükke.

13. novembri hommikul sõitis ülegabariidilise veosega treilerveok sillataladesse. Talade kaitsepaneel, selle kinnitused ja mitu tala said kahjustusi. Purunenud kinnituste tõttu vajus paneel silla all asuva sõidutee kohale kaldu.

Sestpeale on Pärnust väljuva sõidusuuna sillaava ehk kaks sõidurada liiklusele suletud. Liiklus on suunatud varem üksnes linna viinud teele. Kiirus on piiratud 30 kilomeetrit tunnis.

Liiklus jääb silla all suletuks remondi lõpuni. Maanteeameti tellitud ekspertiisi kohaselt poleks see silla kahjustuste tõttu ohtu.

Remonditööd tellis maanteeamet. Tööd teeb osahing Highway Engineering.

Maanteeameti Lääne regiooni ehitusvaldkonna juhi Margus Eizenschmidt sõnutsi tasub remondi eest silla lõhkunud veoki kindlustusfirma. (PP, foto Urmas Luik)

Rohkem pilte ja video digilehes
parnu.postimees.ee

VANA POOD TEEB RUUMI UUELE ÄRIHOONELE

■ Pärnus Papiniidu ristmiku ääres asuv kauplus lammutatakse ja selle asemele kerkib ärihoone.

Riia maantee 169a kinnistul tegutses kunagi toidupood Tartu, siis keemiakauplus ja viimati Tam-rexi töökaitsevahendite kauplus. Kinnistu kuulub Pärnu linnale, mis

on maa hoonestusõiguse 99 aastaks müünud. Hoonestusõigus kuulub autosid remontivale ja värvivale OÜ Auto Stockile.

Auto Stock kavatab püstitada kinnistule kahekorruselise L-kujulise ärihoone. Suurem osa 1200ruutmeetrise suletud neto-

pinnaga majast asuks Papiniidu tänava, väiksem osa Riia maantee ääres.

Majja tuleks 10–12 äripinda, millest osa on *stock office*'i tüüpi ja osa teisele korrusele jäävad eraldi büroopinnad. (Eno-Gerrit Link, foto Urmas Luik)

Valehäirete peale kulub tuhandeid eurosid

Meelis Kalme

Häirekeskusele teatatakse aastas kümneid kordi kaduma läinud inimestest, kes tegelikult kadunud ei ole, mistõttu võivad tehtud kulutused küündida tuhandete eurodeni ja hädalised päästmata jääda.

Näide sellisest olukorrast on pärit aasta algusest, kui Pärnus andis pealtnägi häirekeskusesse teada, et oli Reiu sillal näinud kedagi jökke hüppamas. Praegu on veel ebaselge, kas ta tegi nalja või midagi siiski juhtus.

Lääne päästkeskuse valmisolekubüroo nõunik Vaiko Vatsfeld nentis, et Reiu silla juhtumi puhul oli tegu siseveekogus uppumisohus inimesega ja selline väljakutse annab tööd mitmele päästjale.

“Sellise juhtumi korral sõidab väljasõiduplaani kohaselt välja vähemalt kaks põhiautot veesõidukiga. Neist vähemalt neli on pinnalt päästjad,” loetles nõunik. Peale selle reageerib tema jutu järgi vabatahtlike päästjate meeskond ja operatiivkorrapidaja juhtimisautoga.

“Sõltuvalt asukohast võivad meeskonnad sõita kohale mitmekümne kilomeetri kauguselt,” tõdes Vatsfeld. Inimelu päästmise seisukohalt on kohalejõudmise kiirus aga ülioluline ja seetõttu võib üks mõtlematu nali maksta inimesele.

Rahaline kulugi võib kujuneda märkimisväärselt. Lääne päästkeskuse kommunikatsioonijuhhi Kristi Kaisi selgituse kohaselt raha sellistel puhkudel ei loeta ja kõik juhtumid erinevad, mistõttu ühest vastust ei õnnestugi anda.

“Odav üks väljasõit kindlasti ei ole, nüanssidest lähtuvalt võib selle maksumus ulatuda tuhandete eurodeni,” lausub Kais.

Juhul, kui päästetööd ei anna tulemust teatud aja vältel, tuleb pääste-

ametil anda juhtimine üle politsei- ja piirivalveametile, kes omakorda kaasab otsingusse ressursse: vabatahtlikke, tuukreid ja erivahendeid.

“Me ei arvesta enda kulusid rahasse, selliste asjade puhul on kõige hullem see, kui keegi teine oleks samal ajal abita jäänud,” märkis Pärnu politseijaoskonna ennetus- ja menetlustalituse juht Üllar Kütt.

“Reiu juhtumi puhul kutsusime Mustveest appi erivahenditega inimesed veest otsima. See ei ole meile rahaline kulu, küll aga on inimeste aega raisatud. Isegi lätlased pakkusid abi, neil on spetsiaalsed seadmed,” rääkis Kütt.

Ennetus- ja menetlustalituse juhi sõnusti saab valemäljakutse tegijat karistada kuni 300 trahviühiku suuruse rahatrahviga või kuni 30päevase arestiga. Pärnumaal tüngakõnede eest õnneks tihti karistama ei pea: eelmisel aastal tehti neid maakonnas neli.

“Me eeldame alati, et tegu on

Aare Rüütel: Osa inimesi teatab kadumisest ette

SA Kadunud tegevjuhi Aare Rüütl sõnusti on teadlik valeinfo andmine lausa kuriteglik. “Kui võtta see sillalt allahüppamise juhtum, siis on olemas isik, kes teatas, et inime- ne hüppas sillalt alla. See teataja konkreetselt valetas ja küsimus ongi, kuidas ta selle eest vastutab,” rääkis tegevjuht.

Otsingute kulud kujunevad vabatahtlikegi suureks. “Me ei ole nii otseselt arvutanud. Vaid ühe otsingu maksumuse oleme kunagi kokku löönud,” märkis Rüütel. “Ühepäevase otsingu maksumus kümne vabatahtliku korral on 1000 eurot. Siia ei ole arvestatud ööbimist, otsingujuhtide tunde ega muid kulusid, tegu on miinimumhinnaga.”

Rüütl jutu järgi ei ole nemad suuri otsinguid kellegi naljade tõttu ette võtnud. “Meil ei ole sellist poliitikat, et iga Facebookis ja- gatud postitust levitada. Esmalt võtame kontakti teate avaldajaga ja politseiga, tutvume

Mõnikord selgitame välja isikute asukoha, muud me teha ei saa: täiskasvanud inimene tohib omaette olla, kui tahab.

Üllar Kütt

reaalse olukorraga, ja reageerime ikkagi kõikidele,” selgitas Kütt. Tühje sõite on tema sõnusti siiski märksa rohkem, kuid mõnikord kipuvadki asjaolud muutuma ja sõit ei lähe seepärast valehäirena kirja.

Osa kadunuks jäänud inimestest tegelikult kadunud pole. “Mõni tunneb põnevust, et teda sotsiaalmeedias otsitakse. Ülejäänutel on eraeluprobleemid. Teise grupi puhul me selgitame välja isikute asukoha, muud me teha ei saa: täiskasvanud inimene tohib omaette olla, kui tahab,” avaldas Kütt.

asjaoludega. Otsimisega ei alusta me enne, kui oleme veendunud, et tegu ei ole valehäirega,” selgitas ta.

Paljudel juhtudel kaobki inimene teadlikult. “Põhjusi leidub erinevaid, näiteks probleemid lähisuhetes. Siis soovib isik mõneks päevaks ära kaduda,” nentis Rüütel. Sellistele inimestele ei ole aga head kohta, kuhu eemalolekust teatada: häirekeskus niisuguste teadetega ei tegele.

“Meil on praegu selliseid kõnesid paar-kolm aastas, kus öeldakse ette ära, et ollakse kadunud mõni päev,” lausub tegevjuht.

Rüütel pakkus lahenduse välja. “Sellised inimesed võiksid helistada meie ööpäevasele infotelefonile ja teada anda, et soovivad mõnda aega eemal olla, ja jätta oma kontaktid. Kui lähedased teatavad kadunust, siis politsei päringu alusel saaksime öelda, et kõik on korras,” selgitas ta. (PP)

ILM

Täna on pilves selgimistega sajuta ilm. Puhub muutliku suunaga tuul 2–7 m/s. Öösel on –1 kuni –6, päeval +2 kuni –2 kraadi.

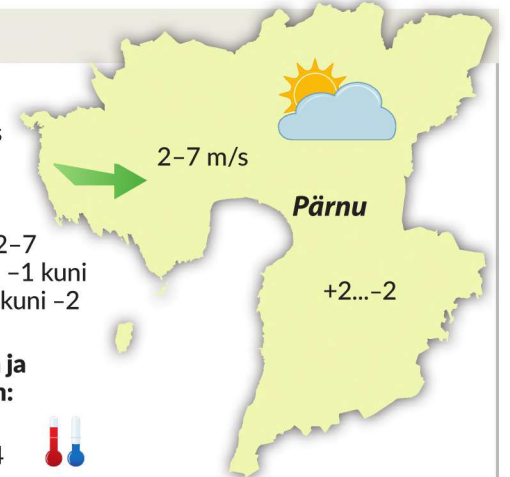
Kõige soojem ja kõige külmem:

2007 +9,0
1941 –33,4

Homme on pilves ilm, kohati võib veidi lund sadada. Puhub idatuul 4–9 m/s. Öösel on 0 kuni –5 kraadi, päeval 0 kuni –3 kraadi.

Päike tõuseb täna 9.03, loojub 15.56.

KOLME PÄEVA PROGNOOS

Neljapäev		0...–3
Reede		–1...–6
Laupäev		–4...–7

Välja kuulutati Pärnu–Rapla lõigu projekteerimishange

Eesti, Läti ja Leedu ettevõtte AS RB Rail kuulutas välja esimesed Eesti ja Leedu raudteeliini põhi- ja tööprojekti koostamise hanked, millega liigitakse Rail Balticu projekti detailsema projekteerimise faasi.

Eestis kuulutati välja hange Rail Balticu Pärnu–Rapla lõigu raudtee projekteerimiseks ja ehitusaegseks autori- järelevalveks. Teine samalaadne hange puudutab Leedu Kaunase–Ramygala lõigu raudtee projekteerimist.

Hanked tehakse Eesti majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi (MKM) ja Leedu transpordi- ja kommunikatsiooniministeeriumi nimel. Mõlema hanke pakkumuste esitamise tähtaeg on 29. jaanuaril.

“Eestile on oluline, et Rail

Balticu tehniline projekt on kogu liini ulatuses tehtud samasugusel professionaalsel tasemel, võttes arvesse kohalike tingimusi,” rääkis MKMi transpordiosakonna asekan- tler Ahti Kuningas.

“Planeerimis- ja eelprojekteerimisetapis tehti Eestis ulatuslikud uuringud ja pöörati suurt tähelepanu sellele, et uus raudtee oleks mugav ja ohutu nii rongisõitjatele kui läheduses viibijatele.”

Mainitud hangete eesmärk on teha standardse rööpmelaiusega kahe- ja kolirööpmelise elektrifitseeritud reisi- ja kaubaveo kiirraudtee Rail Balticu Pärnu–Rapla ja Kaunase–Ramygala lõikude muldkeha, pealisehitise ja seotud tsiviil- ehitiste ehitusprojekt, samuti teha ehitusaegset autorijärele- valvet. (PP)

Ehitajad hakkasid kunagist muuseumi renoveerima

Pärnus Rüütli ja Aia tänava nurgal kunagise muuseumi juures askeldavad ehitus- mehed, kes hakkavad vana maja renoveerima.

Omaaegse muuseumihoone ostnud Rainer Pavelsoni sõnusti plaanitakse pärast remonditööd avada majas Iiri kõrts, samuti on maja kahele esimesele korrusele mõeldud bürood ja kontorid.

Pavelson avaldas lootust, et kahe korruse renoveerimise- ga saadakse ühele poole su- vel. Pärast seda on kavas ha- kata ehitama kolmandat ja neljandat korrust.

Vastne omanik tahab ma- jale kaks korrust peale ehi- tada ja taastada selle punastest tellistest historistliku stiili. Aia 4 on ehitatud 19. sajandi viimasel veerandil äri- ja elamuhoonena, 1964. aastal ku- jundati see ümber muuseumiks.

Kolmandale korrusele ehi- tatakse neli 70–80ruutmeet- rist korterit, neljandale korru- sele kaks korterit, milles on pinda üle 100 ja 200 ruut- meetri. Keldrikorrusele tule- vad kõrtsi kontor ja tualetid, liftišaht, ladu ja korterite pa- nipaigad. (PP)

■ Pärnus Aia tänaval asuva kunagise muuseumimaja kaks esimest korrust peaks saama uue ilme suveks. Urmas Luik

Urmas Luik

Kivimürakad bussipeatuses

Martensi maja poolsesse bussijaama peatusse tekkisid ootekodade vahetamise järel kivimürakad, mille praegust või tulevast otstarvet ei oska ühistranspordi kasutajad ära arvata. Teise ootekoja kõrvale oli maha jäetud korralik lõrts tahenenud betooni.

Bussisõitjad pelgavad, et praegusel pimedal ajal võivad kehvena nägemisega inimesed nende kividele komistada ja endale viga teha. (PP)

Poevargale määrati tingimisi vangistus

Pärnu maakohus mõistis poevargusega vahele jäänud eaka mehe tingimisi vangi.

Lääne prefektuuri presiesindaja teatel võttis 71aastane mees möödunud reedel Pärnus Suur-Sepa tänav kauplusest alkoholi, toiduaineid ja paberkoti väärtusega 12,34 eurot ja möödus kassast kauba eest tasumata. Turvatöötaja pidas mehe kinni.

Kohus mõistis talle kokkuleppemenetluses kiirmenetluse korras kaks kuud tingimisi vangistust. Karistust ei pöörata täitmisele, kui mees ei pane aastase katseaja jooksul toime tahtlikku kuritegu. (PP)

Restoranide nädal ootab söögikohti

Pärnu linnavalitsus kutsub söögikohti osalema neljandal Pärnu restoranide nädalal 7.–15. aprillini.

Eelmisest teemanädalast võttis osa 9700 inimest, tuues Pärnusse külalisi Soomest, Rootsist ja kaugemaltki.

Ettevõtjaid, kes soovivad restoranide nädalal osaleda, kutsub raad 16. jaanuaril linnavalitsusse koosolekule, kus arutletakse täpsemalt selle aasta plaanide üle. (PP)

Linlased sordivad toidujäätmeid arvatust usinamalt

Sirle Matt

Kui detsembri esimesel nädalal jõudis Paikre prügilasse muust prahist eraldi sortitud toidujäätmeid vähe, on nüüdseks kartulikoorte ja pudrujääkide eraldi kogumine Pärnus üle ootuste suure hoo sisse saanud.

Pärnu linnavalitsuse keskkonnajäätmete sortimisest vastutav AS Ragn-Sells turundus- ja kommunikatsioonijuht Rainer Pesti ütles, et 307 on vastava kogumismahuti tellinud ja kasutavad hoolega.

Kasemetsa teatel on mittesortitud pigem toitlustusettevõtte AS Ragn-Sellsi turundus- ja kommunikatsioonijuht Rainer Pesti ütles, et 307 on vastava kogumismahuti tellinud ja kasutavad hoolega.

Linnavalitsus on saanud toidujäätmete sortimisest vastutavast avaldusi, kuid Kasemetsa sõnustas, et tehakse erand vähestele vaid siis, kui esitatakse mõistlik põhendus, näiteks talveks ettevõttele, mis tegeleb üksnes suvel.

Kasemets selgitas, et 1. detsembrist jõustunud kohustus toidujäätmeid eraldi koguda puudub Pärnu linna eelmistes piirides. Audrus ja Paikusel kehtivad prügiveo lepingud ja veotingimused ühtlustatakse kunagi tulevikus.

Seda, et pärnakad hoolivad keskkonnast ja sordivad prügi püüdlikult, tõestavad Ragn-Sellsi esindaja kinnitused tulemused. Kui esialgu plaaniti köögi- ja sööklajäätmeid kuus koguda 12–13 tonni, ületati kogus juba esimesel kuul.

OÜ Paikre arendusjuht Ott Suti kinnitas, et detsembris võeti toidujäätmeid vastu 18,26 tonni.

Linnaametniku seletuse kohaselt ennustati ülejäänud linnade kogemuse alusel. “Tegime pessimistliku prognoosi, aga läheb suurepäraselt,” tundis Kasemets heameelt.

Olgugi et inimesed eraldavad toidujäätmeid hoolikalt, näeb prügiveo Ragn Sells, et mõnikord satuvad need biojäätmekonteinerisse kilekotiga. Mõni korteriühistu ja ettevõtte on saanud teateid sobimatutest jätmetest

■ Pärnu linnavalitsuse andmetel pole pigem toitlustusettevõtte köögi- ja sööklajäätmete kogumisega veel järje peale saanud.

Urmas Luik

KOGUMISKOHUSTUS

Biologunevad köögi- ja sööklajäätmed tuleb liigiti koguda eraldi konteinerisse, juhul kui kinnistul asub vähemalt 16 korteriga elamu ja juhul kui toitlustus- asutuses tekib toidujäätmeid üle 20 kilo nädalas. Väiksemad kortermajad saavad soovi korral liigiti kogutud köögi- ja sööklajäätmete äraveo teenust kasutada. Eramutes on soovitatav kompostida toidujäätmeid oma kinnistul kinnises kompostis.

Andmed: Pärnu linnavalitsus

köögi- ja sööklajäätmete kogumismahutis. “Kallake biojäätmekonteinerisse lahtiselt või kasutage biojäätmekogumiseks paberi- või biokotti,” annab Pesti näpunäite.

Kuna Paikrel ei ole luba toidujäätmeid kompostida, sõidutatakse pärnakate prügi praegu veel Väätsale.

Paikre arendusjuht selgitas, et veterinaar- ja toiduameti nõusolek on ammu saadud, aga keskkonnamet võttis toidu kompostimise loa ära, kuniks prügilal puudus komposter. Amet polnud rahul Paikre soovitud alternatiivmeetodiga.

Nüüdseks on nõutud komposter olemas. Suti andmetel mahub sinna Pärnu toidujäätmete ennatatud kogus ja rohkem veel. “Me läksime seda teed, et mitte vaielda, ja tahame kiiresti õiguse kätte saada,” põhjendas Suti, miks komposter lõpuks osteti. Kuigi Suti ütles, et toidujäätmeid on loa saamiseks tingimused täidetud, pakkus ta, et dokumentide kordaajamine võtab veel paar kuud.

Kui praegu lasub toidujäätmete eraldi sortimise kohustus nendel inimestel, kes elavad enam vähemalt 16 korteriga majas, jõuab varem või hiljem nõue ühistuteni, kus vähemalt kaheksa korterit. Millal, ei osanud Kasemets prognoosida. “Leebe algus,” sõnas ta.

Toidujäätmetest valmib muld mitme kuuga

OÜ Paikre arendusjuhi Ott Suti selgituse kohaselt algab toidujäätmetest mulla valmimise protsess sellest, et vaadatakse prügi üle: ega see sisalda liiga palju võõrkehi ega muud prügi, mis kompostimisele ei kuulu.

Seejärel toidujäätmed purustatakse ja lisatakse saepuru, haket, turvast, mõnikord ka puulehti, et mass oleks kore ja õhk pääseks ligi. Konteinerkomposteris tõuseb jätmete temperatuur ning hävivad näiteks salmonellabakterid ja umbrohuseemned. Suti selgitas, et temperatuur peab tõusma vähemalt tunniks 70 kraadini. “See ongi konteinerkompostri üks eesmärk,” kinnitas ta.

Viis meetrit pikk ja kaks meetrit laia kompostimiseseadmesse jäetakse prügi kaheks-kolmeks päevaks. Pärast seda pannakse jätmed auna järelvalmimise. “See on aunkompostimine, pannakse vaaludesse ja kindla aja järel segatakse ehk antakse õhku,” tutvustas Suti mulla valmimist, mis võtab neli kuni kuus kuud, aga võimalik, et isegi kaheksa. (PP)

Kõik Pro Plan ja Chow koeratoidud

-15%

Tervisekontroll ja kiipimine

* Koos kiibi registrisse kandmisega

19€

lemmikloomapood – grooming – lemmikloomakliinik

Asume: Pärnu Keskus, Aida 7

+372 440 1005 / kauplus
+372 440 1006 / kliinik

■ Hobuste hooldaja Enn Tomsoni sõnutsi elavad konikud praeguse talve üle.

Urmas Luik

Hobuste elu ohustab tahtmatus suhelda

Martin Laine

Saarde vallas Lanksaare külas unarusse jäänud ligemale 100pealise konikukarja päästmiseks piisaks sisuliselt ühest telefonikõnest lähedal asuva maatüki rentnikule, aga teadmata põhjusel pole keegi selle peale senimaani tulnud.

Viimased aastad on poolmetsikud hobused kapanud suvaliste põldude peal. Väidetavasti on konikuid märgatud kilomeetrite kaugusel naaberkülades, nad on rüüstanud jahimeeste söödaplatsi või närinud külaelaniku autot ning mis kõige murettekitavam: kindla toidulaua ripub nende endi elu juuksekarva otsas.

Keeruline lugu sai alguse sellest, kui Hollandist Eestisse toodud konikute hooldaja jäi ilma Lanksaare küla ligemale 120hektarilisest Matsi maaüksuse rendilepingust, millega kadus ka hobuste kodu.

Varem pole ajakirjanduses aga eriti juttu olnud sellest, mida uus maa- valdaja arvaks plaanist loomad senise maa peale tagasi võtta.

RMK sõlmis nimelt uue rendilepingu Matsi maaüksuse kasutamiseks MTÜga Eesti Rannaniidud. "Null! Mitte keegi!" vastas MTÜ juhataja Robin Aringo küsimusele, kas keegi on tema poole üldse pöördunud sooviga

hobused tema maa peale tagasi viia.

Veel 18. detsembril kogunesid ümarlaua taha osalised, et suksude saatuse asjus lõpuks mõni otsus vastu võtta. Ümarlaua korraldanud MTÜ Tartu Üliõpilaste Looduskaitseringi juhataja Laura Tammiste selgitas, et kohtumise tulemusel jäi sõelale kaks varianti: kui läbirääkimised Matsi maaüksuse uue omanikuga õnnestuvad, saab hobused viia sinna, kui mitte, tuleb nad välismaale saata.

Veider on aga see, et kuna Aringoga ei ole keegi ühendust võtnud, pole mingeid läbirääkimisi, mis saaksid õnnestuda.

Veider on aga see, et kuna Aringoga ei ole keegi ühendust võtnud, pole mingeid läbirääkimisi, mis saaksid õnnestuda. Koosolekul osalenute sõnutsi räägiti sellest faktist ümarlaualgi ja see tuli kõigile negatiivse üllatusena.

Tõsi, Aringo ütlust mööda helistas talle kord mitu kuud tagasi looduskaitseringi esindaja, kes olla küsinud, kas ta on nõus ratsud endale võtma. "Hobuste enda vastutusele võtmisest ma

ju huvitatud pole," selgitas MTÜ juhataja.

Aringo selgitas, et oleks läbirääkimistele, võtmaks hobused enda maa- le, igati avatud, kui keegi teine nende eest hoolt kannab ja neil silma peal hoiab. Sisuliselt tähendab see, et kogu probleem võiks laheneda telefonikõnega.

"Olen ausalt öeldes üllatunud, et mind sellele detsembris toimunud koosviibimisele ei kutsutud ja asja minuga ei arutatud," nentis MTÜ juhataja, kellega pole keegi ühendust võtnud peaaegu kuu aega pärast ümarlaudagi.

Hiljuti vahetus konikute omanik: loomad viidi looduskaitseringi alluvusest üle Maaveis-Metshobune Kaitseühing MTÜ nimele. Selle juhataja on seni hobuseid hooldanud Enn Tomson. Üliõpilaste ring loobus seega pärast ümarlauda loomadele abi otsimisest.

Miks pole aga isendite eest hoolt kandnud Tomson viimase aasta jooksul uue rentnikuga kordagi ühendust võtnud? Sellele kahjuks vastus puudub, sest mitmekümnele telefonikõn- le ja e-kirjadele pole Tomson ligemale kuu aega vastanud.

Ümarlaual kinnitas Tomson aga seda, et loomad peaksid siiski talve vähemalt praegustes tingimustes üle elama. Osa konikuid saab viia Läti ja välismaal võib hobuste paigutamiseks olla muidki variante.

Lihula naised ehivad ennast riigi juubeliks tikitud lilledega

Silvia Paluoja

Iseseisvuspäeva tähistamisele tuleb veerandsada Lääneranna valla naist enda tikitud seelikus, mis on nende kingitus riigi 100 aasta juubeliks ja väärtustab kultuuripärandit.

"Mõtlesime, et kuna tuleb Eesti Vabariigi 100. aastapäev ja nii üks kui teine soovis lillkirjalist tikkimist õppida, tegime kursuse ja püüame seelikud saada valmis 24. veebruariks, et oma töö peole selga panna," rääkis Liisi Saare, kes on MTÜ Lihula Rahvaülikooli juhatuse liige.

Lihula rahvaülikoolis kohalikud mõisas vedasid kursust Saare ja Eda Aavik, kes kuulub ka Lihula lilltikandi seltsi. Aavik on gümnaasiumis õpetaja, Saare oli varem samas käsitööõpetaja.

"Mina võib-olla rohkem asjaajajana ja Eda rohkem spetsialistina, sest temal on kogemust rohkem," selgitas Saare koostöötausta.

Saare arvates peitub Lihula lillkirjatikandi võlu selles, et muudest piirkondadest niisugust seelikut ei leia ja see teebki tikandi huvipakkuvaks. Üldiselt tikitakse muster villasele rii-

dele, aga uusaja naised kasutavad peenvillast linnamoelisemat kangast. Lihulas ei ole naistel mitut lilltikandis seelikut varuks, nagu Kihnus on riidekirjutäis kõrte ja kangaspuud lõksuvad igal talvel.

Lihula seeliku valmimine on olnud lõnga jämedusest ja mustri tihedusest, aga tikkija kogemustestki. Saare ütles, et kursus algas oktoobrist ja üks naistest sai detsembri keskpaigaks oma seeliku tikitud.

"Punane on traditsiooniline kangas, aga piltide peal olen näinud tumesinist ja isegi rohelist põhivärvi, aga punane on seeliku puhul kõige populaarsem, kuigi tekke tikitakse ka musta täisvilla- se kanga peale," rääkis Saare. "Saime kogenud rahvarõivatund- jateljelt tagasiside, et meil kursusel valmivad rahvarõivaainelised seelikud, sest me ei kasuta muu- seumis maha võetud arhailisi mustreid. Meie lubasime olla naistel julged, luua mustri- le oma- pära, et ei kordaks üht ja sama mustrit, sest Lihula lillkiri elab ja areneb."

Suvel Lihula lillkirjafestivali ajal on rahvaülikooli kursustas- tel plaan tulla mõiasse oma kä- tetööna valminud seelikute ja korraldada nendest näitus.

■ "Siin on jämedad lõngad ja suurem muster," näitas lillkirjatikan- di kursuse üks korraldajaid Liisi Saare enda seelikut. Urmas Luik

AKNAKODA
KVALITEET JA KOGEMUSED

Aknakoda OÜ on Eesti erakapitalil põhinev edukas ettevõtte, mille põhitegevusalaks on PVC-akende ja -uste tootmine.

Meie tootmisüksus asub aadressil Savi 3, Pärnu.

AKNAKODA OÜ kuulutab välja konkursi

ERITÖÖDE SPETSIALISTI
vaba ametikoha täitmiseks

Peamised tööülesanded:

- erikujuliste akende ja välisuste montaaž

Nõudmised kandidaadile:

- töökogemus tootmises
- valmidus meeskonnatöös
- täpsus ja korrektsus
- kohuse- ja vastutustunne
- kesk- või keskeriharidus

Ettevõtte pakub:

- meeldivat, sõbralikku ja professionaalset töökollektiivi
- eeskujulikkust töökeskonda
- tööalast väljaõpet ja koolitust kohapeal
- konkurentsivõimelist tulemuspalka
- võimalust eneseteostuseks
- stabiilset, pikaajalist, huvitavat ja mitmekesist tööd
- tööd ühes vahetuses (8.00–16.30)

CV (ametikäigu kirjeldus) tuua aadressil Savi 3 või saata e-postiga aknakoda@aknakoda.ee hiljemalt **19.01.2018**. Täiendav info tel 508 3263

Pärnu Täiskasvanute Gümnaasium

Pärnu Täiskasvanute Gümnaasiumi ettevalmistavad kursused pooleli- jäänud haridustee jätkamiseks nii põhikoolis kui ka gümnaasiumis.

Kohtumised on teisipäeviti alates 13. veebruarist kuni 17. aprillini kella 17st 20ni Noorte Väljak 2.

Kursused on tasuta!

Registreerimine 1. veebruarini meilile ptg@ptg.ee
Info tel 5199 2795 www.ptg.ee

Riho Luuse 40 marki

Anu Jürisson

Nii Paul Kerese kui hansalinn Tallinna mündi ja paljude Eesti markide autor Riho Luuse ütleb, et oli väikse poisina vaikne omaette nokitseja, kellele meeldis joonistada. Iseäranis armastas ta marke, kuna need olid pisikesed, hästi kompaktsed ja graafilised.

Luuse lapsepõlves nõukogude ajal anti palju toredaid marke välja ja ema hakkas neid talle ostma. Samuti tõi ema pojale koju igasuguseid kunstialbumeid. Ema oli see, kes pani Riho kohe 1. klassist alates kunstiklassi, kus eri graafikatehnikaid hakkas õpetama Leili Voll. Praegu asub selles punaste tellistega koolimajas Pärnu Kuninga tänava põhikool.

Võlli nimetab Luuse õnnistuseks ja legendaarseks õpetajaks, kes oskas tööle panna ja tagant lükata. Tänu Vollile ning kunstnikust ja luuletajast emale Luule Luusele kasvas poisil huvi veel.

Oma esimesi sahtlisse peidetud margikatsetusi Riho Luuse enam ei mäleta, kuid esimene Eesti Posti margikonkurss, millel ta 1994. aastal osales, päädis kohe võiduga. Mark tuli kujundada soome-ugri hõimudest. Luuse kavandil moodustus põdrasarvest soome-ugri keelte puu. Komplekti, kus iga eraldi lahti rebitava margi peal on üks ugri algkeel-

NÄITUS

- 24. jaanuarini on Pärnu keskraamatukogu esimese korruse galeriis väljas Riho Luuse autorinäitus "Margi sisse minek", mis võtab kokku tema postmargi- ja mündiloomingu 1994. aasta esimesest margist tänini.
- "Miks ma tegin näituse just Pärnus? Kuna olen siin sündinud ja veetnud noorusaja. Kuna siin kuulutati välja Eesti Vabariik ja kohe on selle 100 aasta juubel. Kuna siin elab mu ema ja temalgi oli just juubel," põhjendab graafiline disainer.

test, peeti huvitavaks lahenduseks.

Kunstnik tõdeb, et margi kujundamisel on oma spetsiifika. Paljud kunstnikud on marki teha proovinud, kuid esimene töö kipub tavaliselt ikka aia taha minema. Mark on nagu imepisike plakat – üldse pisim trükk. Seal ei tohi olla midagi ebaolulist, kõik peab olema väga täpselt paigas. Olgu tegemist Marconi raadioaparaadi või Krusensterni laevadega – inimene peab kohe ära tundma, millest jutt.

Luuse mõonab, et ilmselt tõestas ta ennast oma esimeste

■ Riho Luuse esimeses margikonkursi võidutöös moodustub põdrasarvest soome-ugri keelte puu. Mailiis Ollino

■ Eesti kirikute sarjas on Riho Luuse kujundanud üheksa aasta jooksul üheksa postmarki, nende seast leiab Pärnu Katariina kiriku (pildil) ja Audru kiriku. Konsulteerides arhitektuuriajaloolastega, valis ta kirikud ise välja ja tegi Eestile tiiru peale. Ot-sides parimat rakurssi, pildistas kirikud üles. Tegi siis käsitsi tušijoonistuse ja kandis arvutis värvid peale.

Pärnu Katariina kirik (23.03.10)

1760. aastatel otsustas Vene keisrinna Katariina II rajada Pärnusse õigeusu kiriku. Projekti koostamise usaldas ta tüüvali rahvusest arhitekt Pjotr Jegorovile, kelle jaoks oli see esimene suurem iseseisev projekt. Kiriku ehitamisega alustati 1764. aastal, valmis 1768. aastal ning on ühtlasi üks stiilipuhtamaid ja rikkalikumaid barokk-kirikuid Eestis. Kreeka risti kujulise põhiplaani kirikuhoone teevad elegantseks sihvakas kellatorn ja mitmed teised tornid. Tiheda püstliigendusega hoone fassaadi ehib terve dekoorelementide arsenal – karniisid, frontoonid, iga

konkursivõitudega, sest Eesti Post (nüüd Omniva) on talt siiani iga aastal paar marki tellinud ja käibeel lasknud juba üle 40 tema kujundatud margi. Peale margi kuuluvad komplekti samas stiilis ümbrik ja tempel.

Postiasutusi paneb margikomplekte välja andma üleilmne filatelistide huvi, ehkki tiraažid on aastatega tohutult vähenenud, sest kirju saadetakse palju vähem. Kui 1990. aastatel oli Eesti Posti ühe margi tiraaž ligemale poolteist miljonit, siis nüüd jääb see 40 000 kanti.

Margi kujundamiseks kulub Luuse kogemust mööda vähemasti nädal, aga vahel võib minna kuu. Nagu eksliibris on mark veidi vana kooli asi, kus võidutööd valiv komisjon hindab rohkem konservatiivsust kui moodsat pilditöötlust arvutis.

2016. aastal, kui malekuulsus Paul Kerese sünnist möödus 100 aastat, otsustas Luuse osaleda esimest korda Eesti Panga mündikujundamiskonkursil ja võitis sellegi. Kuna talt oli juba tellitud Kerese-teemaline margikomplektki, on mõlemal nüüd üks ja sama autor.

■ Riho Luuse on oma südameasjaks võtnud 100 ja enamgi aastat tagasi Eestile kuulsust toonud raskejõustiklaste jäädvustamise. Selles margisarjas ootavad veel jäädvustamist maadlejad Georg Lurich, Aleksander Aberg, Georg Hackenschmidt. Samuti on Luuse kujundatud paljud Eesti olümpiamargid.

■ Seda, et meie malelegendi Paul Kerest armastatakse, näitas 2016. aastal Riho Luuse kujundatud kaheeurose mälestusmündi poolemiljonilise tiraaži kiire läbimüük. Kerese seotu oli esimene mündikonkurss, millel Luuse osales, ja oli tore kokkusattumus, et tema kujundatud on Kerese 100. sünniaastaks välja antud postmarkki.

Kolme varbaga laanerähn eelistab vanu puid

Tekst ja fotod Karl Adami

Ei möödu vist metsas-käiku, kui ma ei kuuleks või ei kohtaks rähni. Enim olen silmanud suur-kirjurähne, kellest mõni on mulle väga tuttav. Nimelt mööduvad mu rajad sepikodadest, kus nad käbisid lahti taovad. See on tore tunne, kui inimese kohalolekust hoolimata ajavad linnud rahumeeli oma asju. Kui aga suur-kirjurähni kogemata ehmatada, ei hoiata oma arvamust enda teada, vaid kuulutab valju häälega kogu ümbruskonnale, mida ta häirjast arvab. Kuid meie metsades tegutseb ka rähn, kes nii häälekas pole.

Eestit on õnnistatud küllalt paljude rähniliikidega. Üheksast liigist hakkab kolmvarvas-rähn ehk laanerähn silma mitmel põhjusel. Nagu nimigi ütleb, on tal kolm varvast, samal ajal kui ülejäänutel on neid puudel liikumiseks neli. Laanerähn on meie üks väiksemaid rähne ja temast pisem on üksnes väike-kirjurähn, kes on tihase mõõtu. Laanerähn püsib aasta läbi samas sulestikus, jättes musta-valgekirju üldmulje. Isaslinnu kukalt ehib aga kollane mütsike, emaslinnu pealagi on ühtlaselt mustvalge. Minul on seni vedanud laanerähnineidudega, keda olen kohanud kümneid kordi. Kollase mütsiga härrasid olen trehvanud vaid kahel juhul.

Oma kogemustest võin öelda, et laane- ehk kolmvarvas-rähn on üleüldse meie metsades üks harvemaid koputajaid. Mäletan igat kohatud laanerähni, seda enam, et seda lin-

du on pesitusvälisel ajal keeruline leida, ega teda igal pool leidugi. Esiteks seetõttu, et tema on oma elukeskkonna suhtes valivam kui näiteks must- või suur-kirjurähn, kellele sobib pea iga metsatukk või park.

Põhjus, miks laanerähn elupaika hoolega valib, tuleneb asjaolust, et laanerähni nokk pole nii tugev kui

tema suurematel vendadel. Seega vajab ta kuivanud, vanu puid: ta ei jõua raiuda endale pesaõõnsust noorde elujõulisesse tüvesse.

Kui suur-kirju- või muusträhni toksimist kuuleb juba kaugelt, mispeale saab tasakesi sulelisele ligi hiilida, siis laanerähnil peab päris külje alla sattuma, et tema tasast koputust üldse kuulda. Siiski tundub, et koputuse tugevus sõltub taotavast puust. Ma hindan tema südikust viia alustatu lõpuni. Nimelt võib ta vee-kena talvepäeva ühel ja samal puul söödavat otsides.

Mulle ei tule ette ühtki teist lindu, kellele oleks nii palju pealehakkamist ja püsivust. Kui puukoore all just ülemäära palju putukaid ei leidu, on sunnitud temagi teisele puu-

le kolima. Tüve pidi rühkides on ta võimeline koorima kogu ettejuhtunud kuuse või männi.

Laanerähn on sageli tööst nii haaratud, et tal pole aega kahejalgsidki tähele panna. Eks selle tingi suuresti seegi, et inimesega ta väga sageli kokku ei juhtu. Laanerähn on meie rähnidest ehk kõige metsalembesem ja pesagi teeb ta erandita kuivanud kuusetüükasse. Kes on metsas ringi liikunud, on ehk märganud, et seesuguseid tüükaid on väga vähe. Veel vähem leidub metsi, kus neid tüükaid oleks kohe nii palju, et nimetada neid pesitsusterritooriumiks. Seepärast valibki laanerähn endale elukoha, kuhu inimesel on asja harva ja metsamasinatel veel harvem. Praeguseks kohtab vahvaid

kollase mütsiga rähnipoisse ja nende mütsita kaasasid enamasti looduskaitsealadel või mujal inimesest veel puutumata vanades puistutes.

Majandatavas metsas ei leia kolme varbaga rähn endale tavaliselt pesapaika, sest seal ei lasta puudel kasvada nii vanaks nagu talle vaja. Ikka jõuab kätte raieküpsus ja elujõulised puud võetakse maha enne, kui ükski neist surema hakkab. Küll leiab laanerähn majandusmetsast, kus putukad on mõnele puule ära teinud, toidupoolist.

Kel on soov nüüd oma silmaga see põnev tegelane ära näha, siis üldjuhul ei kohta teda põldude vahel pisikeses metsatukas, vaid ette tuleb võtta retk põlismetsa, kus leidub rohkesti vanu ja kuivanud puid.

Laanerähn on meie rähnidest ehk kõige metsalembesem ja pesagi teeb ta erandita kuivanud kuusetüükasse.

Kui Pärnu lasteaedu asutas

Olaf Esna, bibliofil

Lasteaedade asutamise tingis kapitalistlik tootmine. Tehased olid huvitatud emade tööjõu kasutamisest ja seepärast tuli nad tööajaks vabastada lastekasvatuse muredest. Selleks organiseeriti suuremate ettevõtete juurde imikutele lastesõimed ja suurematele lastevarjupaigad ehk mängukoolid. Väikelaste varjupaiku hakati esimesena looma Hollandis 1770. aasta paiku. Sealt võtsid eeskuju sakslased Reini ääres 1779. aastal. Idee levis 1802 Šotimaale ja 1816 Suurbritanniasse. Nimetuse “lasteaed” võttis kasutusse F. Fröbel 1840. aastal. Tsaar Venemaal asutati esimene lasteaed 1839 Tallinnas ja 1863 Peterburis.

Hoolekandeaasutustena huvitasid lasteaiad-sõimed peamiselt töölisi, kasvatusasutusena esmajoones jõukamaid kodanikke. Lasteaedu rajades lähtuti põhimõttest, et iga normaalne laps vajab eakaaslaste mänguseltskonda.

Üksinda täiskasvanute keskel elades ja kasvades omandab laps liiga vara täiskasvanute tegumoe ning harjumused, et ta loomupärased alged lapselikus mängus saaksid välja areneda. Kui laps endaealiste seltskonda kodunt ei leia, tuleb seda tal- le võimaldada väljaspool. Lasterühmad-seltskonnad vajavad süstemaatilist juhtimist, sest selleta tekivad tülid ja ulakused. Niisugust juhendamist on kõige parem teha lasteaias.

Minevikus püüdsid jõukamad lapsevanemad oma kasvatuskooamat kergendada kasvataja palkamisega, kelle ülesanne oli võskestega mängida ja tegelda. Selline süsteem oli kalliskas ja pedagoogiliselt vastuvõetamatu, sest järeltulijad jäeti ikkagi täiskasvanute seltsi. Koolimine kujunes nende lastele tragöödiaks, sest kui nad kodus olid tähelepanu keskpunktis, oli koolis mitukümmend nende laadset ees ja õpetaja suhtus kõigisse ühtviisi. Tööl ja abielus sattusid üksiklapsed sageli suurte raskuste ette, kuna nad ei suutnud arvestada teiste inimestega ega tunnistada, et nad ei ole enam maailma naba.

Eestis tegutses 1923. aastal 34 lasteaeda (neis käis 1600 last). 1937. aastaks oli lasteaedu juba 78 (3961 last, neist 1990 Tallinnas). Lasteaias käisid lapsed kolmandast kaheksanda eluaastani. Riigile ja omavalitsustele kuulus 1934/35. õppeaastal ainult 25,8 protsenti lasteaedu, ülejäänud kuulusid seltsidele ja eraiskutele.

Suure osa lasteaiapäevast moodustas mäng. Kuskil ei tulnud toime laulumängudega, mida püüti siduda muu tegevusega. Tähtsat rolli täitsid mängud leludega. Rohkesti aega pühendati joonistamisele, võimlemisele, võltimisele, punumisele ja mitmesugustele muudele paberitöödele. Lapsi püüti panna lauda katma ja koristama, nõusid pesema, lillede ja loomade eest hoolitsema. Paljudes lasteaedades õpetati vanemate tingival soovil lugema ja kirjutama.

Lasteaedu leidis kaht liiki: poole ja kogu päeva lasteaiad. Esimeses viibisid lapsed enamasti 9–13, teises kella 18ni. Tallinnas töötas mitu kogu päeva lastepäevakodu. Muudes Eesti linnades olid lasteaiad enamjaolt poole päeva omad.

Pärnu I lasteaed tegutses eraseltsi ülalpidamisel juba 1878. aastast, olles siiski rohkem hoolekandekui kasvatusasutus. Kui mõlemad vana- mad oli ametis leiva lauale toomisega, jäid võsukesed tänava hoolde. Selleaegse lasteaia ülesanne oligi koguda tänavalt järelevalveta jää-

■ Anonüümse suvelasteaia tundmatud põngerjad Pärnu rannas.

Olaf Esna erakogu

nud lapsed, sisustada nende aega ja võimaluse korral toita. Vanemad olid selle eest väga tänulikud ja laste arv lasteaias kõikus 50–60 vahel.

Nii suurt lastekarja oli võimatu hoida tegevusetult ja nii tuli neile korraldada ühismänge, leida jõu- ja huvikohast tegevust. Samm-sammult ilmnisid nende mängude kasvatustlik mõju ja tähtsus. Lastel hakkasid arenema rütmiline, laul- oskus, ühistunne, vastutus- ja kohusetunne, distsipliin. Lapsevanemad täheldasid lasteaia positiivset mõju ja niimoodi muutus lasteaed hoolekandeaasutusest kasvatusasutuseks.

Selle lasteaia eeskujul hakkasid Pärnusse tekkima eralasteaiad. Eesti Vabariigi ajal hakkas prevaleerima kasvatustlik element. Eraseltsilt üle võetud lasteaiale andis linnavalitsus korralikud ruumid, sisustas mööbli-

■ Pärnu linna I lasteaia lapsed Põhja tänaval. Paremal paistavad kunagise ordulossi müürijäänused.

Pärnu I lasteaed tegutses eraseltsi ülalpidamisel juba 1878. aastast.

ga ja hakkas maksma palka lasteaednikele.

Kõigepealt hakkas linnavalitsus korraldama suvelasteaedu-mängumurusid linna eri paigus, et välja selgitada vajadus tulevaste lasteaedade järele. Püsivamad olid Ülejõe, Riia alevi ja ranna piirkonna mängumurud.

Pärnu linna I lasteaed alustas tegevust 1923. aastal aadressil Põhja 1. Kõige rohkem oli selles lapsi 1927/28. tegevusaastal – 118. Pärnu linna II lasteaed avas ukseid 1928. aastal Elisabeti 11s (Kooli tänav) ja järgmisel aastal käis seal samuti 118 last. Lasteaedade populaarsus ja tung nendesse tingis juba 1929. aastal III lasteaia avamise. Pärnu linna IV lasteaed avati 1932 Raekülas. Enne Eesti okupeerimist leidis Pärnus juba viis lasteaeda.

Linnalasteaedade kõrval tegutsesid veel eraaiad. Kristlike noorte ühingu lasteaed alustas 1932. Esimesel aastal käis seal ainult seitse last. 1935. aastaks oli põnnid arv kasvanud 20ni. Sama ühingu Rääma osakond alustas 1934. aastal

■ Lõuna Raeküla lasteaias.

tegevust 18 hoolealusega, kuid järgmisel aastal oli kasvandikke 30. Pärnu naisühingu lasteaed tegutses aastail 1928–1932. Pärnu lastesõprade ühingu lasteaed Riia maantee 139 alustas tegevust 1935. aastal.

Esimene mängumuru avati Ülejõe 1923 ja selle tippthetk oli 1928. aastal, kui seal käis 73 last. Rääma mängumuru alustas Ülejõe omaga samal aastal, aga järgneval aastal seda enam ei avatud. Põhja tänava mängumuru alustas 1926, pidas see-

järel aasta pausi ja tegutses veel 1927. ja 1928. aastal.

Riia alevi mängumurule võeti lapsi vastu 1926. aastast ja sellegi tippäitumus oli 1928, kui kogunes 122 last. Ranna mängumuru tegevus algas 1928. aastal ja Papiniidu oma 1934. Lasteaedade populariseerimiseks korraldati 1.–7. juunini 1936 propagandanädal.

Pärnu linna kulutused lasteaedadele on kättesaadavad linna aruan- netest ja need näitavad kogu aeg kasvu-

tendentsi. Näiteks 1932/33. eelarve- aasta aruande järgi kulutati I lasteaia ülalpidamiseks 3786 krooni, 1939/40. aasta aruandes juba 5286 krooni. Samad aastad ja arvud II lasteaia tarbeks on 5337 ja 6986 krooni. III lasteaia heaks läks linnakassast 3582 ja 1939/40. aastal juba 5223 krooni. Tegevust alustanud IV lasteaed läks algul maksma ainult 826 krooni, kuid kui 1939/40. eelarveaastaks oli lasteaed täies mahus tööle rakendunud, tõusid kulud 3625ni.

1939/40. aastal kergendati linnakassat V lasteaia tarbeks 4051 krooni võrra. Üldse kulutas linn sellel aastal lasteaedadele 25 351 krooni. Mängumurude kulud jäid tagasihoidlikuks. Esimesel mainitud eelarveaastal kulus selleks 608 krooni ja viimasena vaatluse all olnud perioodil ainult 400 krooni.

Arenenud riikides ei nähta sõime- de järele vajadust, sest emad võivad lapse kolmanda eluaastani kodus olla. Nõukogude võimu ajal viidi mai- mukesed kohe pärast ema dekreet- puhkuse lõppu lastesõime, kus nad jagati vanuse järgi kolme rühma. Sealt mindi edasi lasteaeda, kus käidi seitsmenda eluaastani.

Pärnu Börs

Nr 876 Kolmapäev, 10. jaanuar 2018

- Trukkide, ööside, neetide, nõõpide paigaldus
- Sisustustekstiilide õmblemine
- Pehme mööbli katteriide vahetus
- Sadulsepatööd
- Punutud elektriikaablid ja mööblinöörid

POEESIA LABOR
Lao 10-3, Pärnu (Mööblisahvris)
Tel 5558 4873

AUTOKLAASID
MÜÜK JA PAIGALDUS
KASKO KLAASIKAHJUDE KÄSITLUS
MAURI TEHNOPARK
Remit Auto OÜ
Audru vald, Pärnumaa
tel 444 3180, GSM 5648 1742
www.remitauto.ee
autoklaasid@remitauto.ee

HÖRMANN
Tõstused • Uksed • Ajamid

Garaaživärvavad Välisüksed
Tuletõkkeuksed
Aiavärvavaajamid
Garaažiüksed
hind alates 320 €
RADEVIK
Radevik OÜ
Savi 3, 80041 Pärnu
Tel, faks 443 7177, 5667 2906
E-post radevik@hotmail.ee
www.radeviktrade.ee

SALACIA
RAAMATUPIDAMISBÜROO
Ootame teid aadressil
Aia 6, II korrusel
Tel 442 2103
info@salacia.ee
www.salacia.ee

Matusetalituse
läbiviimine, lugeja,
muusikaline kujundus
Info tel 55 29 209 ja 56 76 14 54
matusetalitus@hotmail.ee
www.matuseteenused.com
Airen Matuseteenused

OMA GARDEROOB

JAANUARIS LIUGUKSED -20%

Riia mnt 28a PÄRNU
550 9 666 www.garderoob.eu

KODUKOLLE

- POTTSEPATÖÖD
- AHJUD
- KAMINAD
- PLIIDID
- REMONT

OÜ Leease
MÜÜGISALONG
Avatud
T-R 10-18
L 10-15
Riia mnt 58, Pärnu
www.omakamin.com
tel 442 6226
511 3022

oü PLEKU
tel 514 1091
Lina 20 • Pärnu

Sõiduautode keretööd ja värvimine
Liikluskahjud

Jupiter Plus
Savi 26

MÜÜA
sorteeritud
D-marki kivisütt
pakitud
**turba- ja puru-
briketti**
antratsiiti
Veovõimalus

INFO
tel 443 7805, 507 9861

Ehituseks vajalik
KVALITEETNE
PUITMATERJAL
otse tootjalt:

- voodrilauad
- saematerjal
- piirdeliistud
- karniisid, veelauad, nurgalauad
- põrandalauad
- aialapid vastavalt soovile
- kruntimine ja värvimine

Soodsad hinnad kuni
jaanuari lõpuni!

ELDUR PUIT
www.eldurpuut.ee • info@eldurpuut.ee
tellimused 5558 3930

Naisterõivaste kaupluses

Clivia **SUUR SOODUSMÜÜK**

Port Artur 2 teisel korrusel

- Lai valik jakke, pükse, tuunikaid, toppe jne
- Tooted alates **10.-**
- Poolmantlid alates **59.-**
- Suur valik salle alates **2.-**
- Valik tooteid **-20%**
- Kõik käekotid **-20%** (kehtib nädala lõpuni)

Külastage meid!

Kindlalt teel.

Valik originaalvaruosi
kuni 30% soodsamad!

Hooldustööd

- 5-6 aasta vanustele mudelitele **-15%**
- 7 aasta vanustele ja vanematele mudelitele **-25%**

Välja 3, Pärnu Tel 447 6109 parnu@moller.ee www.mollerauto.ee

Moller Auto
Pärnu

Volkswagen

KINNISVARA
EKSPERT

www.kinnisvaraekspert.ee

SUURIM VALIK UUSI KODUSID
www.kinnisvaraekspert.ee/uusarendused

OST - MÜÜK HINDAMINE HALDAMINE MAAMÕÕTMINE NÕUSTAMINE

PEETER PRISK
+372 50 17 848
juhatajaJANNO PETERSON
+372 50 58 832
maaklerteenuse juhtARNE PENT
+372 52 93 739
maaklerMAI ISAND
+372 51 85 913
kutseline maaklerMEELIS TAMMER
+372 56 46 0010
maaklerKRISTEL SAAT
+372 53 42 2065
kutseline maaklerMAIDO SEIN
+372 51 04 242
maaklerEBE-LIIS RATTASEPP
+372 56 48 7477
kutseline maaklerLIISA VAHKAL
+372 51 04 918
kutseline hindajaAIVAR ALLIKIVI
+372 50 92 146
kutseline haldurMARGARET LANKOTS
+372 51 73 608
haldurEILIKI PUKK
+372 442 0700
kinnisvara fotograaf

Martensi maja

SÜDALINNA ELEGANTNE UUSTULIJA

Südalinna hoone pakub täiesti uut kvaliteeti nii A-klassi äri- ja büroopindade kui kõrgematel korrustel asuvate korterite näol. Avara planeeringuga korteritel on kõrged laed, suur rõdu, vesipõrandaküte. Üürile anda nüüdisaegsed büroopinnad II ja III korrusel üp 68–290 m². Majas kaks lifti.

www.martensimaja.ee

korterite hinnad alates 82 900 €

KRISTEL, MEELIS

Pardi 15

UUED KODUD RANNA RAJONIS

Uued korterid Karusselli 66a ja Pardi 15 – 1–3toal 49,5–82,3 m², rõdud, kaugküte, korteripõhine soojustagastusega sundventilatsioon, 3toal on läbi kahe korruse planeeringuga, lisaks saun ja kaks rõdu, haljastatud sisehoov, oma parkimiskoht, en-kl C.

www.kinnisvaraekspert.ee/pardi

alates 80 900 €

MAIDO, KRISTEL, EBE-LIIS

MÜÜA KORTER

Tallinna mnt 3

Renoveeritud korter kesklinna vahetus läheduses. Keskküte, IV k, boiler, keldriboks. Avarad vaated. Läheduses kauplused, bussipeatused.

1 tuba | 27,1 m² üldpind | 33 000 € | 1217 €/m² | ARNE

MÜÜA KORTER

Lille 55

Päikeseline pakkumine – uhiuus täissisustusega korter Räämal! Kaugküte! Põhinev vesipõrandaküte, II k, rõdu, keldriboks, lift, parkla.

1 tuba | 29,9 m² üldpind | 59 900 € | 2003 €/m² | ARNE

MÜÜA KORTER

Hariduse 13a

Kodu renoveeritud korterelamus Ülejääl. Keskküte, IV k, turvauks, isoleeritud toad, keldriboks. Korteralamu soojustatud, trepikojad renoveeritud.

2 tuba | 45,9 m² üldpind | 41 000 € | 893 €/m² | ARNE

MÜÜA KORTER

Riia mnt 76

Renoveeritud korter kesklinna ja Mai elamurajooni piiril. Keskküte, II k, keldriboks. Toimiv ühistu ja väikesed kulud. Elamu renoveeritud.

2 tuba | 50,6 m² üldpind | 42 000 € | 1055 €/m² | MEELIS

MÜÜA KORTER

Mai 23

Korter kaunit renoveeritud kortermajas Mai elamurajoonis. Keskküte, IV k, isoleeritud toad, köögmööbel, keldriboks.

2 tuba | 37,4 m² üldpind | 43 500 € | 1163 €/m² | KRISTEL

MÜÜA KORTER

Paikusel Kastani vkt 9

Heas korras korter. Keskküte, II k, isol toad, köögmööbel, keldriboks. Elamu soojustatud. Haljastatud hoovialal laste mänguväljak.

2 tuba | 48,8 m² üldpind | 46 000 € | 942 €/m² | MAIDO

MÜÜA KORTER

Hirvela 14

Hubane korter Hirvela uuselamurajoonis. Kesk- küte, I k, garderoobikapp. Hinnas sisaldub täissisustus. Hoovialale avanev avar terrass.

2 tuba | 45,5 m² üldpind | 52 000 € | 1142 €/m² | EBE-LIIS

MÜÜA KORTER

Tulbi 4a

Heas korras suure rõduga korter vaikes asukohas ranna rajooni ja kesklinna vahel. Elekterküte, II k, köögmööbel, eraldi sissepääs. Parkimiskoht.

2 tuba | 48,7 m² üldpind | 95 000 € | 1951 €/m² | JANNO

MÜÜA MÕIS

Saarde vallas Jäärja mõis

2,2 ha kinnistul põlispuudega mõisapark. Peahoone ajakohastatud. Erinevas seisukorras abihooned: tall, töllakuur, kutsarimaja, töölistemaja jne.

12 hoonet | 470 m² üldpind | 99 000 € | ARNE

MÜÜA MAJA

Sulevi 7

Renoveeritud, ahiküte, õhksoojuspumbad, rõdu, kelder, saunad, garaaž 3 autole, eraldi sissepääsud. Hinnas sisaldub sisustus. Sobib ka kahele perele.

170,5 m² üldpind | 606 m² krunt | 139 000 € | MEELIS

MÜÜA MAJA

Tammistes Sinilille tn

Umbtänavas Pärnu jõe läheduses asuv uue elamu. 4 tuba, keskk, ahik, rõdu, terrass, köögmööbel, auto varjualune. Maitsekas sisekujundus.

140,8 m² üldpind | 1116 m² krunt | 170 000 € | ARNE

MÜÜA MAJA

Uku pst 23

Mugava planeeringuga kodu Raekülas. Lokaalne kesk küte, 7 tuba, saun, rõdu, terrass, maakelder, garaaž, uus kõrvalhoone. Sobib ka kahele perele!

185,8 m² üldpind | 655 m² krunt | 179 000 € | 963 €/m² | MAI

Kuninga 36, Pärnu

44 20 700

parnu@kinnisvaraekspert.ee

DOMUS

KINNISVARA

Ülle Allika
Konsultant
tel 5595 3466

Piret Rondo
Konsultant
Kutseline hindaja
tel 529 0417

Aime Vaarma
Konsultant
tel 5565 6221

Tiit Kuusik
Kutseline konsultant
tel 516 0326

Signe Petrelius
Pärnu regiooni juht
Konsultant
tel 516 9311

Rasmus Tökke
Konsultant
tel 5353 4321

Moonika Kukku
Nooremkonsultant
tel 5844 0433

Kätrin Tarjus
Nooremkonsultant
tel 5362 1561

Peeter Sepp
Nooremkonsultant
tel 568 50906

USALDUS, MIS KESTAB!

3toaline korter Kooli 40.
Kliendipäev N, 11. jaanuaril kl 14.30.
74,9 m², II k, renov ja soojustatud maja, suur päikesepoolne korter. Ahi + pliit, majas KÜ.
Hind **80 700 €**. Rasmus Tökke, tel 5353 4321

4toaline korter Kuldse Kodu 1
KLIENDITUND R, 12. jaanuaril kl 17.
79,4 m², II k, keskküte, uus viimistlus, mööbel, suured rõdud, garaaž.
Hind **89 000 €**. Piret Rondo, tel 529 0417

3toaline hiljuti renoveeritud korter Mai 45
66,3 m², I k, kaks rõdu, Häckeri köögmööbel koos tehnikaga hinnas sees.
Hind **93 900 €**. Aime Vaarma, tel 5565 6221

4toaline majaosa Kirsi 3
Tutvumistund N, 11. jaanuaril kl 15.30, eelreg!
83,5 m², aiaosa u 200 m², kuuriboks, ühiskasutusse kelder, saunaruumid. Kasutuskord seatud.
Hind **43 000 €**. Signe Petrelius, tel 516 9311

3toaline elamu-rehihoone Pootsi külas
TUTVUMINE L, 20. jaanuaril, eelreg!
160 m², krunt – kokkuleppeline. Ahiküte, kaev, tööstusvool, kiviaed, meri lähedal.
Hind **27 500 €**. Tiit Kuusik, tel 516 0326

1toaline korter Hariduse 9-6
Kliendipäev N, 11. jaanuaril kl 13.30.
36 m², II k, vajab renoveerimist. Ahi + pliit, puitmaja, suurepärase hind.
Hind **18 900 €**. Rasmus Tökke, tel 5353 4321

2toaline korter Sindis Kooli 7
47 m², II k, keskküte, rõdu, toad eraldi, maja soojustatud.
Hind **27 000 €**. Piret Rondo, tel 529 0417

2toaline väga heas korras korter Metsa 15a
40,3 m², II k, rõdu, lift, köögmööbel, pesumasin hinnas sees.
Hind **67 000 €**. Aime Vaarma, tel 5565 6221

Väga heas korras korter Jannseni 2
48,7 m², I k, korrusel, keskküte, müüakse koos sisustusega.
Hind **67 800 €**. Ülle Allika, tel 5595 3466

Talu Pärnust 35 km kaugusel Vahenurmes
TUTVUMINE L, 27. jaanuaril, eelreg!
93 m², 5 tuba, krunt 7,1 ha, saun. Katus, aknad, el-juhtmed uued. Laut-ait-kelder, garaaž, kuurid.
Hind **75 000 €**.

2toaline ahikuttega korter Tahkuranna vallas Võiste alevis, Võiste sadama lähedal.
Hind **16 500 €**

Peeter Sepp, tel 5685 0906

2toaline korter Mai 24
KLIENDITUND R, 12. jaanuaril kl 16.
46,1 m², II k, uus viimistlus, uus köögmööbel tehnikaga.
Hind **68 000 €**. Piret Rondo, tel 529 0417

Maja 7 km Pärnu linnast
190 m², hooldatud krunt (1022 m²), päiksepoolne terrass + suur rõdu II k, 3 magamistuba, garaaž, saun. Rahulik ümbrus, linna lähedal.
Hind **156 450 €**. Signe Petrelius, tel 516 9311

2toaline korter Väike-Posti 6b
TUTVUMINE R, 12. jaanuaril, eelreg!
38 m², I k, remonditud, nurgapealne, avar, avatud köök. Aknad, torustik vahetatud, tasuta parkimine.
Hind **52 000 €**. Tiit Kuusik, tel 516 0326

2toaline korter Vändra alevikus
49,3 m², asub keskses, kõik eluks vajalik kae-jala juures!
SIIN ON SINU VÕIMALUS!
Hind **12 000 €**

Müüa elamumaa Lille tn
1025 m², väga hea asukoht. Olemas maja projekt.
Hind **43 500 €**. Peeter Sepp, tel 5685 0906

Uus maja männimetsa all Tahkuranna v Laadi külas
Kliendipäev R, 12. jaanuaril kl 12.
135 m², krunt 2226 m², 4 tuba, köögmööbel.
Hind **125 900 €**. Aime Vaarma, tel 5565 6221

3toaline korter Kiige 5
Tutvumistund N, 11. jaanuaril kl 14.30, eelreg!
I k, maja renov, hea plan, magamistoad eraldi, aiaosa, rõdu. Sauna- ja abiruumid maja juures.
Hind **62 000 €**. Signe Petrelius, tel 516 9311

Stiilne 4toaline korter Supeluse tn
98,4 m², I k, õhkküttega kamin, saun, põrandaküte, mööbel. Hoovipoolne sissepääs, terrass, mitu kuuri ja tasuta parkimine.
Hind **199 000 €**. Tiit Kuusik, tel 516 032

3toaline sauna ja jõevaatega korter Suur-Jõealka 4a
Parkimiskoht kinnises parklas, panipaik ja hommikupäikesega 9,6 m² rõdu!
Hind **109 000 €**. Signe Petrelius, tel 516 9311

Ülle otsib kliendile:

Remonti vajavat **korteri** Mai piirkonda. Uuemat **eramut** Pärnus, Paikusel, Tammistes. Eramu ehituseks sobivat **krunti**, asukohad: Pärnu, Tammiste, Paikuse lähümbrus.

Piret otsib kliendile:

1toalist rõduga korterit Männi-Härma piirk, kuni **50 000 €**.
2toalist rõduga korterit uude majja, kuni **75 000 €**.
Elamiskõlblikku järeilmaksuga **maakodu** Pärnu lähedale, kaugus u 20 km, kuni **50 000 €**, sisemaksu võimalus.

Aime otsib kliendile:

1-2toalist korterit Pärnus, võib vajada kap-remonti.

Maja Pärnu lähedal, kuni 50 000 €.

Rasmus otsib kliendile:

Mai piirkonda **2toalist korterit**, kuni **50 000 €**.
Renoveerimist vajavat ahikuttega **korteri**, kuni **30 000 €**.

Signe otsib kliendile:

3toalist saunaga korterit kortermaja viimasel korrusel, kuni **120 000 €**
Aiaosaga I korruse **3toalist korterit**, eelistatud on keskküte, kuni **80 000 €**.

Kätrin otsib kliendile:

3-4toalist korterit Pärnus, kuni **50 000 €**.

2-4toalist korterit Pärnus, I-II korrus,

võiks olla üle 50 m², kuni **60 000 €**.
3toalist keskküttega korterit Sindis, aknad vahetatud ja mitte väga suurt remonti vajav. Kuni **30 000 €**.

Tiit otsib kliendile:

Kuni **4toalist maja** Pärnus või lähümbruses, kuni **90 000 €**.

Moonika otsib kliendile:

1-2toalist korterit Mai elamurajoonis.

Peeter otsib kliendile:

Elamumaad Pärnu linnas, kus kohe võimalik alustada ehitust.
Korteriid-elamuid Võistes.

Kristin Vester
Kutseline hindaja, äripindade hindaja
Tel 5346 0045
kristin.vester@domuskinnisvara.ee

12 AASTAT EKSPERTHINNANGUID

Margus
517 2977

Anneli
5558 5906

Artur
5819 3542

Roosi tn, 2 tuba

Suur-Sepa tn, 4 tuba

Mai, 3 tuba

Papiniidu, 2 tuba

Rääma, 2 tuba

Männi, 3 tuba

Riia mnt, 2 tuba

Kuninga, 5 tuba

Rohkem üüri- ja müügipakkumisi põhjaliku infoga leiate meie kodulehelt www.lunapolis.ee

Alanud KOERA AASTA
HOROSKOOP soovitab:

vaata üle oma eluaseme kitsaskohad
ja vajadusel alusta kinnisvara müümise
ning ostmise protsessiga.

Aitame saada parimaid tulemusi kinnisvaratehingutes

Kas teadsid, et uurimuse kohaselt
on kinnisvara müümine üha raskem
ning hea tulemuse saamiseks tuleb
enam vaeva näha ja kasutada
uuenduslikke võimalusi.

Tahad veeta rohkem aega oma perega,
olla õnnelikum ning saada müügist
rohkem raha.

Paljud ei tea uutest võimalustest,
kuidas oma kinnisvara tulemuslikumalt
presenteerida ja realiseerida.
Meie teame, kuidas!

Uuri lähemalt www.lunapolis.ee

PEREMAAKLER AASTATEKS!

Müüa MAJA Paikuse ja Sindri vahel Kalda tee 20

135 000 €

ENERGIASÄÄSTLIK MAJA!

Ehitusjärgus kivimaja, üp 115,2 m², 1 korrus, 4 tuba. Krunt 1048 m². Kinnistu. Kandeseinad on FIBO plokist (+150 mm soojustus), välisviimistluseks Dryviti krohv ja värvitud puitlaudis, katusekatteks profiilplekk, aknad PVC-kattega kolmekordsed klaaspakettknad, välisuks puidust. Elamul on ökonoomne ja mugav MAAKÜTE, paigaldatud põrandasise kütetorustik ja soojustagastusega sundventilatsioon. Auto varjualune on pinnatud killustikuga. Ühistranspordiühendus Pärnuga väga hea, iga poole tunni tagant sõidab linnaliinibuss. Lähedal asuvad kauplus, lasteaed, kool ja kergliiklusteed.

Müüa 2toaline KORTER Sadama 11, Pärnu.

86 000 €

Puitmaja, üp 57,1 m², kvaliteetsest renoveeritud, väga hubane. Korteriomand. Kinnine rõdu 4 m², pakettaknad. Kõõgimööbel. Dušš, boiler, uus torustik. Ahi ja õhksoojuspump. Jahisadam lähedal. Paadikai 100 m kaugusel. Väga hea vaade Vallikäärule.

Anda üürile ÄRIPIND Savi 17, Pärnu.

788 €

HEA ASUKOHT!

Kogupind 200 m², kinnistu, kivimaja. Vesi, el 3x25 A. Ts-vesi, keskküte. Nüüdisaegsed ruumid. Ukse kõrgus 3,85 m. Parkimine tasuta hoone ees. Ühistranspordiühendus hea. Maakleri vahendustasu pole. Ruumid sobivad kaubanduseks!

Müüa ÄRIPIND Niidu 7, Pärnu.

59 000 €

Üp 155,7 m², I korrus. Keskküte, eraldi sissepääs, vesi, elekter. Tsentraalvesi ja -kanalisatsioon, elekter 40 A. Parkimine tasuta hoone hoovis. Ruumid sobivad pagaritöökojaks või toitlustamiseks.

65 000 €

Müüa ÄRIMAA Lemmetsa, Audru vald.

Krunt 1,6 ha. Pärnu-Lihula mnt ääres, Audru valla üldplaneeringu järgi ärimaa tankla ehituseks. Pärnust 9 km kaugusel. Vee- ja kanalisatsioonitorustikud asuvad 200 m kaugusel. Vahetusvõimalus.

Anda üürile ÄRIPIND Suur-Jõe 71, Pärnu.

4029 €

HEA ASUKOHAGA LADU (KA KÜLM-LADU)!

Kogupind 1020 m², kinnistu, kivimaja. Vesi, el 3x25 A, kanal, Fortumi kaugküte. Värava kõrgus 3,95 m. Logistiliselt soodsas asukohas. Ühistranspordiühendus. Maakleri vahendustasu pole. Sobib kaubanduseks, tootmiseks, teeninduseks ja laoks.

**OTSIN KLIENDILE 2TOALIST KORTERIT
PAIKUSEL või ÜLEJÕEL**

Tel 502 0358 • eino.ojandu@lossi.ee
WWW.LOSSI.EE

JAANUARIKUU ERIPAKKUMISED

2-TOALINE KORTER

61 000 €

Pikk 3, Pärnu. **KORTER KESKLINNAS.**

Müüa ilus korter läbi maja planeeringuga, üp 43,9 m², köök, keskküte. Vesi ja kanalisatsioon tsentraalsed.

Krista Sepp. Tel 442 0380, 5622 6054. krista.sepp@uusmaa.ee

2-TOALINE KORTER

57 900 €

Riia mnt 90, Pärnu. **RENOVEERITUD, MILLISED VAATED!**

Müüa renoveeritud korter, V korrus, üp 49 m², maja renoveeritud ja laen lõpeb 2018, keskküte, madalad kulud, uus köök, värskes seisukorras, korter vaba!

Uno Kollamaa. Tel 442 0380, 516 9772. uno.kollamaa@uusmaa.ee

2-TOALINE KORTER

25 000 €

Kooli 5, Sindi. **PARIMA HINNAGA KORTER SINDIS!**

Müüa keskküttega korter, II korrus, üp 35,7 m², avatud köögiga päikesepoolne elutuba, magamistuba, WC-duširuum. Suuremad renoveerimistööd tehtud. Elamut haldab KÜ.

Anneli Veinsteins. Tel 5634 3537. anneli.veinsteins@uusmaa.ee

2-TOALINE KORTER

6500 €

Kooli 1, Tootsi. **SOODSATE KULUDEGA SOE KORTER.**

Müüa korter, üp 39 m², IV korrus. Korteri on tehtud sanitaarremont, viimistlus heas seisukorras. Soovi korral jääb olemasolev mööbel korterisse.

Getlin Saart. Tel 527 3482. getlin.saart@uusmaa.ee

3-TOALINE KORTER

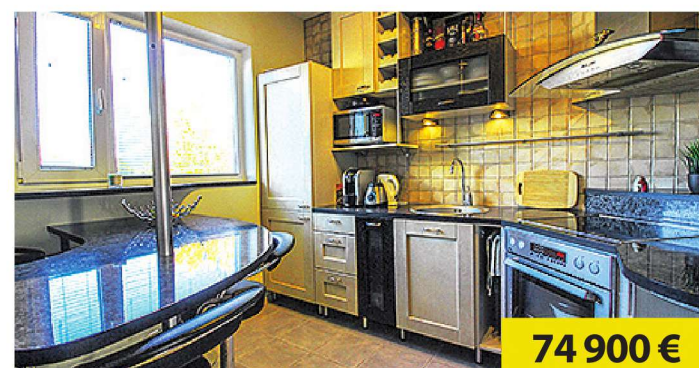
76 900 €

Laine 1, Pärnu. **PÕHJALIKULT RENOVEERITUD, I KORRUSEL**

Müüa korter, üp 57,7 m², maja renoveeritud ilma laenuta, keskküte, madalad kulud, Arensi köök, värskes seisukorras, korter vaba!

Siim Soots. Tel 442 0380, 513 9545. siim.soots@uusmaa.ee

3-TOALINE KORTER

74 900 €

Metsa 14, Pärnu. **RENOVEERITUD!**

Müüa korter, üp 64,9 m², II korrus, keskküte, korteri hinna sees kööginõu koos tehnikaga. Korteri sisse ehitatud 2 garderoobi. Parkimine maja hoovis.

Peeter Sepp. Tel 442 0380, 517 8920. peeter.sepp@uusmaa.ee

4-TOALINE KORTER

69 000 €

Kitse 26, Pärnu. **AVAR JA PÄIKSELINE!**

Müüa korter, üp 78,7 m², heas korras, V korrus, hinna sees kööginõu ja sisustus, 2 rõdu. Elamut haldab KÜ.

Peeter Sepp. Tel 442 0380, 517 8920. peeter.sepp@uusmaa.ee

RIDAEELAMUBOKS

149 000 €

Tulika 9, Pärnu. **RENOVEERITUD!**

Müüa ridaelamuboks, üp 122,2 m², 4 tuba, saun, eluruumid mõni aasta tagasi värskendatud, küttesüsteem uuendatud, radiaatorid vahetatud. Välisseinad, katus soojustatud.

Siire Milvek. Tel 442 0380, 528 0563. siire.milvek@uusmaa.ee

HOONEKOMPLEKS

59 999 €

Kaisma k, Vändra vald. Kergu-Rapla mnt ääres. **ELEKTRIVÕIMSUS 160 A. SUURENDAMISE VÕIMALUS.**

Üp 830 m², kinnistu 6887 m², 4 suurt ruumi, 2 garaaži, baar, terrass, ts-vesi, -kanal. 12 ruumi (1-2 m²; WC-d, duši- ja riieruumid), hea juurdepääs. Hoov, parkimisplats, haljasala.

Tiit Matsi. Tel 5452 4999. tiit.matsi@uusmaa.ee

SIIRE MILVEK
Maakler
Hindaja
528 0563

KRISTA SEPP
Maakler
5622 6054

SIIM SOOTS
Maakler
513 9545

GETLIN SAART
Kutseline maakler
Kutseline hindaja
527 3482

PEETER SEPP
Juhataja/maakler
517 8920

UNO KOLLAMAA
Kutseline maakler
516 9772

TIIT MATSI
Maakler
5452 4999

ANNELI VEINSTEINS
Maakler
5634 3537

UUSMAA PÄRNU BÜROO

Avatud E-R 9-17. Akadeemia 7, I korrus. Tel 442 0380, 5552 6678. E-post parnu@uusmaa.ee

KÕIGE SUUREM KINGAVALIK EESTIS
talvina king
 САМЫЙ БОЛЬШОЙ ВЫБОР ОБУВИ В ЭСТОНИИ

Talvejalatsid kuni -70%

26,90 €
14,90 €
18 €
18,90 €
9,50 €
18 €
19,20 €
32 €
45 €
36 €
15,90 €
18 €
36 €
21,60 €
45 €
22,50 €
13,50 €
36 €

Meestele

• Asume Pärnus Riia mnt 131 **MAXIMAXXX** BIORONA OÜ

TEHNILINE ÜLEVAATUS
 autod • haagised • mootorrattad
 bussid • traktorid

Traktorite ülevaatus väljakutse alusel.

KOONGA TEHNO
 Pärnumaa, Koonga
 Avatud T-R 9-17, L 9-13 • Tel 526 4831

GLASAKEN
 Me armastame aknaid!

Ainult meil 10 päeva akende valmimine!

Ainult meil 30% sissemaks
Ainult meil kaasa kingitus

Pärnu: Suur-Jõe 60
 Avatud: E-R 9-17
 parnu@glasaken.ee
 tel/faks: 445 5056
 mob: 58 35 0555

glasaken.ee

KVALITEETSED PELLETIKATLAD

AIRO 40, 70, 100, 150 kW
 TURBO 70, 100, 200, 300, 500 kW
 BIO 15, 25, 40 kW
 ECO 25, 40, 70, 100, 200, 300 kW

PÄIKESEPANEELID
 Tehasegarantii 10 aastat
 Päikesepaneelid lisakütteallikana.
 Kontrollitud kvaliteet ja kõrge tootlikkus.

Pelletid Premium
 6 mm, 8 mm

Telli katla paigaldus ja ehitustööd
www.verdonprojekt.ee

www.alve.ee
 Suur-Jõe 67, Pärnu • tel 501 7062 • 447 8477 **ALVE**

Pesumasinad ja nõudepesumasinad
Remont ja kojukutsed

Lisaks parandame teie telerid • raadiod autoraadiod kodukinod • DVD-d ...

Võta meiega ühendust
 tel 442 7231
 Centralservice OÜ

ASUME AADRESSIL Riia mnt 74

E-P 9-22 Kuldnoka 1 Sauga Pärnumaa tel 440 1030

Tee nädalavahetuse ostud meie juures – Sauga Konsumis

Kiire ja meeldiv teenindus, parklas on ruumi Sinu autole.

coop **VÄNDRA TÕ** **KONSUM**

Laarmann AS Laarmann & K0

Meie tõstame Sind kõrgustesse!

KRAANAD HÜDROKRAANAD KORVTÕSTUKID TELESKOOPLAADURID

KRAANADE JA TÕSTETEHNIKA TELLIMINE
 tel 555 20847, e-post kraanad@laarmann.ee
 INFO tel 442 6276, e-post info@laarmann.ee

www.laarmann.ee

VENTEX GRUPP

Klaasi ja peegli mateerimine! Fotoprintuksed!

GARDEROOBID JA LIUGUKSED OTSE TOOTJALT – SOODSAD HINNAD
 Kiirige pakkumist!

ERIPAKKUMINE

kapp + ukseid: 557 €
 kapp + ukseid: 252 €
 kapp + ukseid: 365 €
 kapp + ukseid: 302 €

MÜÜGIESINDAJA EESTIS: OÜ VENTEX GRUPP
 PÄRNU SALONG: SUUREJÕE SELVER, Suur-Jõe 57. Tel 670 0807, 5807 0807
 parnu@ventex.ee **www.ventex.ee**

LIUGUKSED GARDEROOBID KÖÖGIMÖÖBEL

KOMANDOR

VENTEX

OÜ Kaja Kinnisvara
 Tel +372 522 0918
 kaja.kuusik@kajakv.ee

ÜÜRİKORTERID

1-toal, Metsa 18b, Mai raj, 3/3, 30 m², keskk, köök-elutuba, möbl, WC-duširuum, pakettaknad, kilpparkett, auto parkimine maja ees, 180 €/kuu + fikseeritud kulud 120 €. **SUVENI.**

2-toal, P. Kerese tn, kesklinn, 2/2, 48 m², el-küte, renov ja möbl, toad eraldi, WC-duširuum, pakettaknad, lahtivõetav diivan ja 2 kušetti, mitu parkimiskohta, 200 €/kuu + kulud. UUS HIND! **SUVENI.**

2-toal, P. Kerese tn, kesklinn, 2/2, 48 m², stiilne sisekujundus, kamin, keskk, möbl (v.a pesumasin), WC-duširuum, köök-elutuba, üllilai voodi, parkimiseks tasuta kinnine hoov. 240 €/kuu + kulud. **SUVENI.**

MÜÜGIKORTERID

2-toal, Tallinna mnt 1, kesklinna lähedal, 38,5 m², 2/4, keskk, põhjalikult renov, avatud sisekujundus, päikeseline, vannitoas dušš, WC ja boiler, suurepärase koht, parkimine hoovis, toimiv KÜ. 54 500 €. **HEA HIND!**

2-toal, Side 9, ranna raj, keskk, 46,9 m², 2/5, huvitav sisekujundus, köök-elutuba avatud ja võimalus ka eraldada, magamistuba eraldi, WC, vannitoas dušš, väike saun, fonolukusüsteem, parkla, super koht! 65 000 €

2-toal, Hospitali tn, kesklinn, 3/3, 57,3 m², avar, möbl ja renov, eraldi toad ja köök, vannituba, WC, välis-

uks lukus, parkimine tasuta, logistiliselt super koht! **81 000 €**

2-toal, Ringi 37, Jahtklubi kõrval, uue liftiga maja, 5/6, 39,7 m², avatud lahendusega köök-elutuba, prantsuse rõduga, magamistuba, elutoas lahtivõetav diivan, tugitool, mahukas riidekapp, möbl, sat-TV ja wifi valmidus, parkimine avalikus parklas. Vaade Jahtklubi purjekatele ja jõe! **94 000 €**

3-toal, Mai tn 23, 5/5, 56,8 m², ranna lähedal mugavustega korter, keskk, valgusküllane, läbi maja plan, klaasitud avatud RÖDU, renoveeritud maja ja korter (v.a vannituba ja WC), soe ts-vesi, parkett, pakettaknad, fonolukk, tasuta parkimine, logistiliselt hea asukoht, toimiv KÜ. **65 000 €. **UUS HIND!****

3-toal, Side 9, 4/5, 57,6 m², ranna raj, 200 m rannani, avatud plan, köögmööbel ja integr tehnikat hinnas, toad eraldi, parkett, uued pakettaknad, vannituba, WC, soe ts-vesi, renov trepikoda, fonolukusüsteem, keldriboks, maja ees tasuta parkla. **86 000 €**

3-toal, Lõuna 10/12, eksklusiivne uue sädalinnat korter, 72,6 m², 2/3, elekterküte, 2 õhksoojuspumpa, õhkkütetkamin, avar elutuba-köök, eraldi magamistoad, WC-vannituba aurusaunaga, all korru-sel eraldi isiklik saunakompleks, kinnisel aial fonolukk ja kaamera, panipaik, jalgrattaruum. **125 000 €**

IMPORT AUTO

WWW.IMPORTAUTO.EE

Tallinna mnt 91a Pärnu

AUTODE MÜÜK:

Tel +372 5663 6966
e-post info@importauto.ee

HOOLDUS:

Tel +372 511 9833
e-post hooldus@importauto.ee

SÕLTUMATU VOLVO SPETSIALIST

8990 €

Volvo C30 SUMMUM WINTER Drive MY2011, 4 kohta, 1.6, 80 kW, 06/2010, ls 168 000 km, diisel, manuaal, must

14 990 €

Volvo S60 MOMENTUM CITY SAFETY, 5 kohta, 2.0, 120 kW, 03/2012, ls 109 000 km, diisel, automaat (Geartronic), must metallik

24 990 €

Volvo S80 EXECUTIVE INTELLI SAFE MY14, 5 kohta, 2.4 D5, 158 kW, 06/2013, ls 139 000 km, diisel, automaat (Geartronic), pruun metallik

21 890 €

Volvo V40 SUMMUM INTELLI SAFE PRO PANORAAM, 5 kohta 2.0 D4, 130 kW, 05/2014, ls 69 000 km, diisel, automaat (Geartronic), valge (Polar)

23 990 €

Volvo V60 SUMMUM INTELLI SAFE PRO MY14, 5 kohta 2.0 D4, 120 kW, 09/2013, ls 108 000 km, diisel, automaat (Geartronic), valge metallik (Chrysal)

7790 €

Volvo V70 KINETIC MY11, 5 kohta, 1.6D, 80 kW, 09/2010, ls 199 000 km, diisel, manuaal, must metallik

21 690 €

Volvo XC60 AWD SUMMUM XENIUM ADVANCED SAFETY SECURITY, 5 kohta, 2.4 D5, 158 kW, 05/2012, ls 169 000 km, diisel, automaat (Geartronic), hõbedane metallik (Electric)

13 990 €

Volvo XC60 AWD SUMMUM EXTERIOR DESIGN FAMILY PACK, 5 kohta, 2.4 D5, 136 kW, 02/2009, ls 212 000 km, diisel, automaat (Geartronic), valge

17 890 €

Volvo XC90 AWD MOMENTUM 7K MY12, 7 kohta, 2.4 D5, 147 kW, 07/2011, ls 190 000 km, diisel, automaat (Geartronic), valge

17 490 €

Volvo XC90 AWD SUMMUM XENIUM 7K MY12, 7 kohta 2.4 D5, 147 kW, 02/2011, ls 263 000 km, diisel, automaat (Geartronic), tumehall metallik

KINNISVARA

OTSIN ELAMUT

Otsin kliendile elamut kuni 10 km Pärnust hinnaga kuni 70 000 €.

Võib vajada remonti.

On hea aeg müügis! HELISTA!

Kinnisvaraspetsialist

Anda üürile 3toal ahik möbl krt. 5365 9783.

Üürile tuba. 5669 3166.

Mais üürile 1toal krt. 5657 5830.

Müüa vanem kapitaalremonti vajav maja, omanikult. 5552 1390.

Otsin kliendile 2toal keskk krt, 1 k. Raha olemas. 5556 6110.

Müüa 3toaline korter Lavassaare omanikult (KÜ, mööbel, aiamaa). Hind 19 500 €. Info tel 513 9234.

Üürile anda 2toal mug krt, pike-maks ajaks, omanikult. Tel 5805 1223.

OÜ Estest PR ostab põllu- ja metsamaad. Tel 504 5215, 514 5215.

Sindis üürile 1toal mug krt. 5657 5830.

Müüa 2toal remonditud krt Tootsis. 5814 1779.

Üürile anda 2toal krt ja 1toal ahik krt naisele, soodsalt. 5617 8170.

Pikaajalisele rendile anda 2 ühe-toalist korterit. Tel 529 5717.

PÖLLUNDUS

Ostan varuosadeks seisvat Vene tehnikat: erinevad traktorid, haagised, kombain Niva, ZIL, MAZ kraana, ekskavaator jne. Tel 5835 4991.

SÕIDUKID

Müüa korralik Toyota Corolla, luukpära, 2004. a, 1,6 81 kW. Tel 504 4498.

Ostan auto 100–1000 €. Tel 5809 6086.

Ostan teie kasutult seisva sõiduki. Tel 504 4498.

Müüa Ford Mondeo universaal, 2002. a, 1,8 l, 71 kW. 950 €. 5567 3899, 5348 3159.

Ostan auto, hind kuni 1000 €. Tel 5809 6086.

Ostan kastiga Niva. 5827 2064.

TEENUS

3 t tagaluuktõstukiga veok, vajadusel ka töömehed. 5595 9144.

Ehitustööd. 5559 7700.

KAARDID ENNUSTAVAD. Tel 900 1727, 24 h.

PRILLIDE REMONT. E–R kl 10–13 Tallinna mnt 15, 5818 2822.

Raamatupidamisteenus. 445 7788.

Salvkaevude kaevamine, puhastamine ja remont. Tel 5679 3951.

LAENUGRUPP
LÄÄNE
KOMISJONIPOOD-PANDIMAJA
RIIA MNT 21

SOODSALT MÜÜGIL:

- MOBIILTELEFONID
- ARVUTID-LISASEADMED
- AUDIO-VIDEOTEHNIKA
- TÖÖRIISTAD
- EHTED ja palju muud!

E–R 10–18 • L 10–15
Tel 442 5444 • www.laenugrupp.ee

SÜSTIME SEINAD SOOJAKS ja tuultpidavaks termovahuga. SOOJUSTUSKONSULTATSIOON ja Thermi termograafia. www.therm.ee, 5660 6010.

Väikeehitus-, koristus-, lammutus- ja kolimistööd. 5595 9144.

Viin minema telekad, pesumasinad, külmkapid jm metallisoga. 5463 2775.

Teemantpuurimine. Tel 5668 9845, www.teemantpuur.eu.

Veeteenus, prügivedu. 5565 4917.

Õmblusmasinate parandus. 554 4789.

Viin minema vana mööbli ja muu metallisoga. 565 9627.

Viin ära vana mööbli ja muud, kolimine. 501 5873.

Ehitaja ootab tööpakkumisi: sisetööd, plaatimine, tapeetimine, värvimine. 5375 2992.

Talvel on soodne ehitada. Kõik ehitus- ja remonditööd meilt. Tel 5399 7539.

Teen krt rem-, maalri- jm töid. 5390 5886, Valdis.

Teen uue ahju, pliidi, soemüüri; remondin. 5343 1402.

MÜÜK

KÜTTEPUUD. 518 6899.

Ehitusliku saematerjali müük ja saagimine. 518 6129, 524 6432.

Küttepuud, 50 cm, vedu 2-3 rm koorem. 5380 5533.

PAKUME
küttegaanuleid
puitbriketti
kaminapuid võrkkotis
kütteklotse

TASUTA transport Pärnu linna ja selle lähiumbruse valdadesse
Info ja tellimine: 5348 2098
www.kutteskus.ee

Puitbrikett ja pelletid koos veoga. 507 8754, briketivedu.ee.

Toidukartul kojutoomisega. 5565 4917.

Kuivad pakitud kütteklotid. Vedu tasuta. Tel 5383 9215.

Müüa sügavkülmik, A-klass; elektriline käsikettasaag; mikrolaineahi, kaasa taldrikud. Tel 5896 2027.

Soodsad sauna- ja suitsuahjud, kaminad, pliidi, boilerid. Pottsepatööd. 505 4355.

Küttepuud (ka kuivad). 5595 9144.

TÖÖ

Laarmann & KO võtab tööle kraanade remondilukksepa, vajalikud hüdraulika-elektronika oskused. 520 4448.

MUUD

Kardinate ja individuaalõmblemine ning rõivaste parandamine. Kasutatud riided Inglismaalt. Tallinna mnt 85, parkimine hoovis. Tel 5566 6633.

OST

Ostan vanu raamatuid, maale, graafikat, nõusid, postkaarte, fotosid, merevaigust ehteid, mööblit, märke, samovare, medaleid, münte, paberraha. Tel 5829 9810.

Ostan kadakapuitu. Tel 5817 6797.

Ostan seisva jäanud firma. Tel 5808 8088.

Ostan murutraktori, võib vajada remonti. 5827 2064.

KASUTATUD ASJAD

Ostan vanu automaatkaitselüliteid, magnetkäiviteid, elektroonikat ja vaskkaablit. Tel 526 9976.

Pärnu Börsi kuulutused on täismahus loetavad ka digilehes
parnu.postimees.ee

Igall ajal igas kohas ...

SUZUKI VITARA – EESTI TEEDELE LOODUD

Way of Life!

Suzuki Vitara 4WD erihind
16 999 € + navi tasuta

Tule proovisõidule

Pakkumine kehtib mudelile Vitara 1,6 GL+5MT 4WD NAVI.
Vitara keskmine kütusekulu 4,0-5,7 l/100 km ja CO₂-heitmed 106-131 g/km.

TOPAUTO | Pärnu

Tallinna mnt 82, Tel 443 2113, www.topautoparnu.ee

Tucsoniga ei eksi.

Hyundai Tucson NAVI al 19 990 €

TUCSON
Maasturite
testivõitja
Autoleht 32/2015

**Navigatsioonipakett
hinna sees!**

Navigatsioonipakett sisaldab:

- heli- ja navigatsioonisüsteem puutetundliku 8" ekraaniga
- tagurduskaamera
- Hyundai MapCare™ eluaegne tasuta kaardiuuendus
- TomTom Live-teenused

Keskmine kütusekulu 4,9-6,3 l / 100 km, CO₂ heide 129-147 g / km.
Autosid on piiratud kogus. Pakkumine kehtib kuni autosid jätkub. Pilt on illustreeriva tähendusega.

5
AASTAT

GARANTII
LÄBISÕIDUPIIRANGUTA

TOPAUTO | Pärnu

Tallinna mnt. 82, tel 443 2113, www.topautoparnu.ee

Kuulutuste vastuvõtt E-R 9-17 (lõuna 13-13.30) Rüütli 14, Pärnu (Rüütli Ärikeskuse II korrus) | Tel 447 7090, e-post: reklaam@parnupostimees.ee | Kuulutuste tellimine internetist: kuulutus.ajaleht.ee

Miks Brita?

Puhas vesi on elu ja ilu alus

UUS!

BRITA elegantne KARAHVIN BRITA MICRODISC veefiltriga kasutab uut ActivSelect suure jõudlusega tehnoloogiat. Parandab oluliselt vee lõhna- ja maitseomadusi, jättes samal ajal vees alles kasulikud mineraalained (nt kaltsiumi ja magneesiumi).

Brita karahvin Microdisc filtriga

estbrita@online.ee
NB! Brita filter P1000
info telefonil 626 4873,
Tallinn, Punane 52 • Cash & Carry
EUROMEKA kaubakeskus.

Lauavesi elutupa ja kontorisse.

Valada kaane vahelt. Täitmisel avada kaas. Filtreerib kuni 150 liitrit, töötab 4 nädalat, siis vahetada filter.

Brita P1000 On Line Active Plus

Brita Marella

Saksa kvaliteet!

Eesti Mahepõllumajanduse Sihtasutus korraldab 16. jaanuaril kl 10–13.30

Pärnus Roheline 1b Nooruse majas

TASUTA INFOPÄEVA

«Kiviaia taastamise toetus».

Päevakava vt www.pikk.ee sündmuste kalendrist, samas ka registreerimisvorm.

Info mahepm@gmail.com, tel 5662 0955.

Hakkimine ja tasumine kiirelt. Pakume aastaringset koostööd.

Ostame hakkimiseks VÕSA ja RAIEJÄÄTMEID

Tel 528 5800, andrus@reinpaul.ee

Võid mind usaldada.

Kodu müümine ja ostmise võib olla keeruline. Mina olen Sinu kõrval kogu protsessi vältel.

ARCO VARA Siiri Sternfeld | 553 9675

Müüa toored halupuud. 5349 5658.

Müüa puitbriketti. Tel 5618 4138.

Müüa kuivi pakitud kütteklotse, kaminapuid, pelletteid ja puitbriketti alusel. Vedu tasuta. Tel 433 3130, 523 8503.

Kohvik kesklinnas võtab tööle rõõmsameelse klienditeenindaja. Tel 5557 1116.

Otsin lapsehoidjat ja vanuri hool-dajat. 557 3577.

Pakun tööd halumasina operaator-platsimeistritele ja kaminapuu pakkijatele. 507 9940.

KINNISVARA

Otsin kliendile remonti vajavat 1-2toalist korterit hinnaga kuni 45 000 €. Tel 528 6224, Ants Vessmann, Tõnisson KV.

TÖÖ

Häädemeeste Vallavalitsus pikendab avaliku konkursi tähtaega OÜ Vesoka JUHATAJA vaba ametikoha täitmiseks. Dokumendid tuleb esitada Häädemeeste Vallavalitsusele hiljemalt 19. jaanuaril 2018. a aadressil Pargi tee 1, Uulu küla, Häädemeeste vald, 86502 Pärnu maakond või digitaalselt allkirjastatult e-posti aadressil haademeeste@haademeeste.ee märgusõnaga „KONKURSS“. Täiendavat informatsiooni täidetava ametikoha kohta saab telefonil 5667 3533. Kuulutuse terviktekstiga on võimalik tutvuda valla veebilehel www.tahkuranna.ee.

Jürmets OÜ võtab tööle metsa väljaveo traktoristi (suvel töö põllumajandustraktoril). Töö Vändra ümbruses. Telefon 505 6815, e-post: jurmets@gmail.com.

Otsime klientide töötajaid Rootsi internetikaubamajale: klientide nõustamine ja probleemide lahendamise telefoni ja e-posti teel, töö koordineerimine osakondade vahel. Vajalik väga hea rootsi keele oskus kõnes ja kirjas. Võimalik töötada kodus või Tartus asuvas kontoris. Paindlik tööaeg graafiku alusel. Küsi lisa: 5354 3726 või 5373 5454, mirjam@mat.se, maris@mat.se. Finemang OÜ.

OST

Ostan vanemat kunsti (maalid, graafika, tarbekunst jm), kunstiraamatuid, postkaarte. Tel 5564 3635.

SkanEst Holding ostab pakke, paberipuid ja palke (ka metsakuivi ja sinega) ning hakkevõsa. Transport. 5678 3433.

PÖLLUNDUS

Müüa kartulit „Gala“. Kojutoomise-ga. 30 kg/15 €. Tel 5669 9720.

SÕIDUKID

Autode kokkuost. 553 3060.

Sõidukite kokkuost. 5668 2134.

TÄNUAVALDUS

Täname kõiki sugulasi, sõpru ja tuttavaid, kes meid armsa ema

Vaiki SALMI lahkumisel leinas toetasid ning tema viimse puhkepaiga rohkete lilledega kaunistasid.

Toomas, Tõnis ja Tiit perega.

Täname südamest Pärnu haigla kirurgia osakonna arste ja õdesid, matusebüroo Vinukit ning Eliisabeti kiriku kogudust ja õpetajat, kes toetasid meid meie raskel ajal armsa ema

Vaiki SALMI viimisel teekonnal. Tiit perega

TEENUS

Boilerite puhastamine ja remont. 5803 3282.

Ehitus, viimistlus ja plaatimine SOODSALT. 5551 6519.

ELEKTRITÖÖD. 5307 6322.

ELEKTRITÖÖD SOODSALT. GARANTII. 553 7776.

ENNUSTUSLIIN. 900 3014, 95 s/m.

KAARDID ENNUSTAVAD. Tel 900 1727, 24 h, ennustus.ee.

KOPPLAADURI teenus. 564 1501.

Laadurekskavaatori teenus, veo-teenus, eri kaev- ja planeerimis-tööd. 5593 2204. www.vitaehitus.ee.

Mobiilne sooda- ja liivapritsiteenus, värvimistööd, renoveerimine. 5837 5516.

Ohtlike ja suurte puude langetamine. 517 5783.

Ohtlike puude eemaldus, võsaloik-us. Helista julgelt ja leiame lahenduse. 5623 0373, Randy.

Plaatimistööd, vannitubade remont. 5674 7968.

PLASTAKENDE remont, akende avatavaks muutmine. Margus Aknad OÜ. 5663 3850.

POTTSEPP-KORSTNAPÜHKIJA. Litsentsid. 5669 8931.

Sepatööd, aiad, piirded. Tel 5631 0396.

Torutööd. www.solamerk.ee, 5805 5666.

Vannitoad, plaatimis- ja torutööd. 515 4456.

Õhksoojuspumpade keemiline pesu. Tel 5366 9898. Lisa tolmukratt.ee.

Üldehitus-, maalri- ja plaatimis-tööd. Garantii 3 aastat. 5373 0958, info@viimistlusehitus.ee.

Teeme ehitus-, remondi- ja viimistlustöid. Tel 5815 2410.

VEOD, KOLIMINE, töömehed. 442 6177, 5622 6895, Ennupoisid.

MÜÜK

Kuivad kase-, lepa- ja haavaklotsid, küttepuid, võrgus ja puistena, VEDU TASUTA. 5349 2771.

Jämedad kasepinnud, halupuud. Vedu. 5667 0705.

Kvaliteetsed HALUPUUD (must lepp) veoga. Tel 564 4507.

Kvaliteetne puitbrikett ja klotsid veoga. 5662 5110.

KUIVAD AHJUPUUD. 5696 2913.

Kuivad HALUPUUD 30, 40, 50 cm. Tammaru Farm, 523 8852.

Kuivad küttepuid (50 cm) katlasse ja ahju, 30 cm kask võrkkotis. Vedu. Tel 504 4036, 512 9977.

Kuivad musta lepa halud alates 2 rm. 5905 3078.

KUIV MUST LEPP ja KASK veoga. 517 5783.

Müüa kuivi küttepuid (tamm, saar), vajadusel kojuvedu. Tel 5858 1738.

Harvia, Narvi, Skamet, Sawo, Kalvis, Tatpar kerised, hind al 195 €. Moodulkorstad, dekoratiivkivid, moodulahjud. www.puukeris.ee.

Valve RÄTSEP

(sünd Nõmm)

14. I 1927 – 9. I 2018

Leinavad omaksed.

Ärasaatmine 13. I kl 13.30 Pärnu krematooriumi saalis Pärnu Metsakalmistul.

Mõnd kallist südant kaotsin, mis järel nuttes leinasin, aeg andis teist mul tagasi: ei emasüdant – iialgi!
L. Koidula

Hilda KAUBIŠIT

10. I 1918 – 24. VI 2002

mälestavad
100. sünniaastapäeval
poeg, lapsed, lapselapsed.

Mälestus Sinust see iial ei kustu, ei kunagi südamest kao. Me südameis Sa ikka elad, jääd mõtteis meie keskele.

Vaid unenäos me kohtume ja mälestustes elame.

Kairi SILLARI

10. V 1992 – 10. I 2008

10. surma-aastapäeval mälestavad
ema, isa ja õde perega.

Maga vaikselt, puhka rahus, südamed on sinuga. Mälestuste päiksekullas jääd sa ikka meiega ...

Meile unustamatult kallist isa, abikaasat ja poega

Aivar VEIKSALU

30. XI 1958 – 10. I 2013

mälestavad
5. surma-aastapäeval
lesk pisitütrega, ema ja Sander.

Avaldame südamlukku kaastunnet Tiina ja Ingrid Annikole kalli isa ja vanaisa

Uno NÕMME

kaotuse puhul.

Töökaaslased
BENU Apteek Eesti OÜ-st

Iga lahkumine on raske, iga teesasaamine kurb ...

Avaldame sügavat kaastunnet Kardole ja Karlile vanemate

Kati ja Alar AIA

traagilise hukkimise puhul.

Silvia, Meelis, Runo, Tanel

Tuul puude ladvus tasa kiigub, me vaikselt leinas langetame pea ...

Südamluk kaastunne Kardole ja Karlile kallite vanemate

Alar ja Kati AIA

kaotuse puhul.

Klubi Püha Loomaaed

Avaldame sügavat kaastunnet lähedastele

Kati ja Alar AIA

traagilise surma puhul.

Pille ja Meelis Järvekül

Mõnikord seisatab hetk, kuhu sõnad ei mahu ... Südamluk kaastunne Karlo ja Kardo Aiale kallite vanemate

Kati ja Alar AIA

kaotuse puhul.

Estmar-Rest OÜ

Avaldame sügavat kaastunnet Kardo Aiale ema ja isa

Kati ja Alar AIA

surma puhul.

NOTE Pärnu OÜ

Südamluk kaastunne Karlile ja Kardole vanemate

Kati ja Alar AIA

kaotuse puhul.

Toivo ja Ülle

Mälestame

Arvo LEHISTET

Südamluk kaastunne Tiitule ja lastele kalli abikaasa ja isa kaotuse puhul.

Sally ja Astrid

Avaldame sügavat kaastunnet Svetlana ja Jelena Djominale nende leinas.

Rapala Eesti AS

Mälestame kauaaegset head naabrinaist

Hilda NÕMMIKUT

Avaldame südamlukku kaastunnet tütar Piiale.

Marika ja Hilse

Kuulutusi ja leinateateid saab tellida

24h

internetis parnu.postimees.ee

NIMEPÄEV

Talva, Talve, Talvi

SUDOKU

	3			2		5	9
1			3				4
5	2	1		8			
	8		4		7		
		6		5		2	
7						5	8
			5			3	9
3	5		2				
		4	3	6			1

Täitke tühjad kohad numbritega 1–9 nii, et üheski reas, veerus ja tumedama joonega piiratud 9 ruudukeses poleks korduvaid numbreid.

TÄHTSAD TELEFONID

Kiirabi, politsei, päästeamet
112

Linnavalitsuse infolaua
telefon 444 8200

Linnavalitsuse
infotelefon 15 505
ja e-post 15505@lv.parnu.ee

Pärnu Elektrivõrgu
välisrikked 1343

Elektri siseriikked 24 h
523 6555

Pärnu Vesi 445 5660

Tänavavalgustus 443 4929
ja e-post

rike@leonhard-weiss.com

Pärnu bussiinfo 12 012

Matuseteenused:

Hingemaa OÜ 24 h
447 0090

Viimne Tee OÜ 24 h
443 7400

Vinuk OÜ 24 h 442 5111

Pärnu krematoorium 24 h
442 2200

Infoteenus 1188

Usaldustelefon 126

Keskkonnainspektsiooni
valvetelefon 1313

Autoabi 1888

Telefonirikked 165

Laste ja perede varjupaik
443 1133

Pärnu naiste varjupaik
5398 1620

Loomade varjupaik 524 6705

Kolmapäev Pärnus

KINO

Lihula kultuurimajas kl 19 komöödia, draama, krimi „Rohelised kassid“.

LÕBUSTUS

Keskraamatukogus kl 11 Mürakarukool.

Pernova loodusemajas kl 18 „Kosmose kolmapäev“.

Tervise kultuurikeskuses kl 19.30 „Tulised tantsud“. Idamaised ja mustlastantsud, flamenko. Tantsutrupp Soleado.

SPORT

Spordihallis kl 19 Balti korvpalliliiga: Pärnu Sadam – Bet-safe/Liepaja.

EELINFO

Nooruse majas 14.01 kl 16 Hädameeste huviteatri satiiriline komöödia „Enesetapja“. Pääse 5 € / 4 €.

NÄITUS

Pärnu muuseumis püsiekspositsioon „11 000 aastat ajalugu – elamusi vanast ajast“. Andres Adamsoni fotonäitus „Pärnu 100 kodukonda“ (pildil). Avatud T–P 10–18.

Uue kunsti muuseumis Soome fotokunstniku Elina

Brotheruse autoportreede näitus „Tüdruk kastanite all“. Eesti maalikunstniku Meiu Mündi väljapanek „Eesti naise kaemus“. Henno Sepa postkaartide näitus „Laps ja pühad“ (pildil). Avatud iga päev 9–19.

Koidula muuseumis püsinäitus Jannsenite tegevusest 19. sajandil. Avatud T–L 10–17.

Raekoja linnagaleriis Pärnu kunsti aastanäitus. Avatud T–R 11–17, L 11–14.

Kunstnike majas tekstiili- ja keraamikanäitus „Kingitus“. Avatud T–R 11–17, L 11–14.

Keskraamatukogu 1. korruse galeriis Riho Luuse autorinäitus „Margi sisse minek“. **Trepigaleriis** Annely Norma maalide näitus. **Perioodikagaleriis** fotonäitus „Norra. Rannarahva lood“.

Pärnu külastuskeskuse galeriis Mati Luhtjärve fotonäitus „Valik Pärnu(maa) loodusvaateid“. Avatud E–R 9–17, L–P 10–14.

Tartu ülikooli Pärnu kolledži fuajees ja raamatukogus Tiiu Speegi fotonäitus „Alaska saarel 199 aastat hiljem“.

Villa Ammendes Mart Sanderi maalinäitus.

Raeküla Vanakooli keskses Pärnu kunstiklubi näitus „Meie Eesti“.

Nooruse maja galeriis kl 17 näituse „Kaks kaadrit ette“ avamine. **Kohvikus** portselanimaali müüginäitus.

Pärlikoju Ljudmila Sivolobova käsitööringi 25 aastat.

Aianduse ja mesinduse seltsi 2. korruse saalis Piia ja Mikko Selja Jaapani nädala näitus „17 kevadist hetke“.

Lepa kohvikus kunstnik Jüri maalinäitus „Sõda“.

Pärnu haigla 2. korruse galeriis Malle Heinoneni juubelinäitus. Janely Antonova ja Errit Kuldkepi ühisnäitus „Värvide mäng“. **Kohvikus** kunstistudio Spektor 1 näitus. **Kohvikupealses galeriis** Olga Belash-Karasjova looming. **Taastusravi- ja heaolukeskuse 2. korruse galeriis** Aivar Kurvitsa loodud Madis Hindi mälestusnäitus pühendusega tema isale Mati Hindile. **Fuajees** Pärnu Mai kooli 3.d klassi õpilaste näitus „Leia üles päkapikk“.

HOROSKOOP

NEITSI (23. VIII – 22. IX)

Oled tavapärasest mängulisemas tujus. Eriti naudid lähinädalail puslede kokkupanekut, tuingategemist, müsteeriume ja klatši.

KAALUD (23. IX – 22. X)

Tee plaane seoses kodu remondiga, kuna lähinädalail oled produktiivne. Oodata on suuri perekondlikke arutelusid.

SKORPION (23. X – 21. XI)

Kolme lähinädala jooksul naudid uusi paiku ja kohtumisi võõrastega. Oled uudishimulik ja valmis maailma avastama.

AMBUR (22. XI – 21. XII)

Usalda oma ideid, kuidas raha teha. Mitu nädalat pulbitsed nüüd eri kontseptsioonidest ja jagub kasumipotentiaali.

KALJUKITS (22. XII – 19. I)

Merkuur asub sinu tähemärgis ja muudab su elutempo kiireks. See tähendab, et sul tuleb palju suhelda. Võid plaanida reisima minna.

VEEVALAJA (20. I – 18. II)

Tööta üksi või kulliside taga. Suudad lähinädalatel igasugust uurimistööd teha ja paljudele küsimustele vastused leida.

KALAD (19. II – 20. III)

Veedad nooremate inimestega rohkem aega kui tavaliselt. Neil on sulle mõndagi õpetada.

Bulls Graphics

Kaupo Meiel „Lühistu koosolek“

– Miks te soovite meile häirekeskusesse tööle tulla?
– Mulle meeldivad väljakutsed.

Metsis OÜ metsaveotractori 608f demo langil

11. jaanuar algus kell 10

METSAPÄEV

Suurisnõmme kinnistul 75601:001:0710

2018. aasta puiduturust räägib
Einar Rannula Eesti Puidumüügikeskusest

Info ja registreerimine
tel 526 1226,
vandrametsaying@gmail.com

Foto fest PÄRNUMAA FOTO 2017

2018

VAIKUS | SILENCE

Ootame fotosid näitusele
Pärnumaa FOTO 2017
kuni 13. jaanuar 2018
Pärnu Linnagaleriis, Uus tn 4

www.linnagalerii.ee

ENDLA TEATER

PILDITEENUSED

KAUPO MEIEL LÜHISTU KOOSOLEK

MÜÜGIL Pärnu Postimehe klienditeeninduses
Rüütli 14, Pärnu
ning raamatupoodides üle Eesti.

post_factum

Elga Prints

Nii kaunitl säramas on päike,
sest koitnud on juubelpäev
ja südamest soovime sulle,
et tervis ja õnn oleks jääv!

**Õnnitleme
85 aasta juubelil!**

Heinar ja Silvia

Linda Sits

Elust ei tagasi aastaid saa võtta,
kindlalt ja julgelt edasi tõtta.
Selleks jääb soovida Sulle vaid head,
tervist ja jõudu, et vastu Sa peaks.

**Õnnitleme 70 aasta
juubeli puhul!**

Abikaasa Arvo,
Vaarika, Raul, Toivo,
Priidu peredega ja Ella

HALDUSREFORM

Kas jooksupalu tagasi minevikku?

Eestis toimuv viib mõtted aina enam sellele, et meie võimukandjad ei juhi, vaid ainult mängivad riigi valitsemist. Tõestust toodud väitele pole tarvis kaugelt otsida. Selleks piisab visata pilku riigireformi Radari, Eesti tööandjate kesklidu ja mõttekoja Praxis uutmist seirama loodud ühisalgatuse viimasele hinnangule, mis oli kõike muud kui kiitev.

Tõsi, 2017. aasta kolmanda kvartali riigireformi hindamisel leidis kõrge kogu, et riigireformi esimese samba rajamine ehk haldusreform ja regionaalhalduse muutmise kulges hästi. Paraku ei saadud sama sedastada ümberkorralduse kohta tervikuna.

“Radar hindab olukorda, kus riigireformiga jätkamiseks puuduvad nn läbimurdelised prioriteedid nii lühemaks kui pikemaks ajaks hindega “üks”,” tõdeti hinnangus.

Ometi leidis raportis tunnustamist otsus jätta igasse maakonda kolm kuni kümme “rahandusministeeriumi palgal ametnikku, kes tegelevad ruumilise planeerimise, infonõustamise, omavalitsuste juriidilise nõustamise ja muude selliste korraldusliku või teenindava iseloomuga ülesannetega.”

Tubli on. Pärnumaalgi on see temp tehtud ja nagu kohalik ajaleht kirjutas: “Pärnu viimane maavanem Kalev Kaljuste naaseb Akadeemia tänava majja kui rahandusministeeriumi koosseisus 1. jaanuarist moodustatava regionaalhalduse osakonna Pärnu talituse juhataja”.

SELGITUS

Mis on osavald?

Kohalikel omavalitsustel oli haldusreformi käigus võimalik ühine mislepingus leppida kokku osavaldade või linnaosade moodustamises. Kui liitumislepingus osavalla moodustamises kokku ei lepitud, kehtis haldusreformi puhul veel erisus. Näiteks, kui ühineva kohaliku omavalitsuse volikogu võttis vastu otsuse moodustada tekkinud kohaliku omavalitsuse üksuse maa-alal ja piires osavald või linnaosa (selle osavalla- või linnaosakoguga), ei lähe osavalla või linnaosa moodustamiseks muude liituvate kohalike omavalitsuste volikogude nõusolekut vaja.

Ühinemise tulemusena moodustunud omavalitsusel tuleb sel juhul senise ühinenud omavalitsuse piires osavald luua ja selle tegevust rahastada.

Kohaliku omavalitsuse kor-

Urmas Hännile

pensionär

Sündmuste selline käik sunnib paratamatult küsima: mis toimub? Kord räägitakse maavalitsuse kui asutuse kaotamisest, siis aga istutatakse äsja likvideeritud asutuse juht justkui oma toolile tagasi. Seda küll avaliku konkursi järel, kus tuli üle olla 17st samuti juba mainitud maakondliku talituse juhi kohta taotlenud konkurentid.

Kõrvalseisja nurin võistluse tulemus üle ja erakondlike salasobingute kahtlustamine on muidugi kurjast. Mitte ainult spordis, vaid elus üldse tõuseb aujärjele ikka parim.

Pealegi, nagu tões riigihalduse minister Jaak Aab, tõmmati haldusterritoriaalse reformi le 2017. aasta lõpus joon alla, maavalitsuste ülesanded võtavad üle omavalitsused ja riigiasutused ja “isegi kui kõik pole alguses ideaalne, liigume õiges suunas”.

Esiotsa on tuttuue laevuke se kaptenisillal toimetaval talituse juhatajal kamandada kolm madrust, kuid vaevalt see kauaks nii jääb.

Kuigi maakonna rahvaarv on rahvastikuregistri andmetel viimase viie aastaga vähenenud 64 (!) inimese võrra ja osa maavalitsuse ülesannetest muudele institutsioonidele delegeeritud,

annab sinise talituse meeskonda kiiresti paisutada.

Pole ju mõeldav, et kvartett (talituse juhataja, planeeringute järelevalve nõunik, planeeringute peaspetsialist ja maakondliku arendustegevuse nõunik) veeretaks sama vägevaid viise, kui suutis Pärnu maavalitsuse veebrandsajaliikmeline ühendkoor enne selle laulu lõpetamist. Pigem toob uue talituse lähiaja areng paljudele meelde ametnikele nüüdsestki temata aja.

Poole sajandi taha jäävad päevad, mil suts alla 100 000 elanikuga Pärnu rajooni elu juhtis tööraha saadikute nõukogu täitevkomitee. Organ, kus olid nii haridus-, kapitaalehituse, kommunaalmajanduse, kultuuri-, organiseerimis-juriidiline, perekonnaseisu, rahandus-, siseasjade, sotsiaalkindlustuse,

Praegustel riigiedendajatel on, mille poole püüelda. Jooksupalu tagasi minevikku!

tervishoiu, transpordi- kui üldosakond kõigi oma ametnikega. Rääkimata reast valitsustest, millest unelmate töökohad olid kahtlemata kaubandus- ja kaubastute valitsuses.

Nii et, praegustel riigiedendajatel on, mille poole püüelda. Jooksupalu tagasi minevikku!

Ruttajale helget olevikku töötava tõttamise kõrval ei mak-

sa unustada omaaegsest täitevkomiteest veel võimsamat institutsiooni: Eestimaa Kommunistliku Partei Pärnu rajoonikomitee oma samuti rohkearvulise töötajaskonnaga.

Mõelda vaid, millise uhkusega hääles saaks keegi peagi öelda, et on Eesti Reformierakonna Pärnumaa komitee esimene sekretär või Eesti Erakonna Isamaaliit Pärnu piirkonna komitee instruktor.

Jaa! See juba oleks midagi. Äriregistri kohaselt on Eestis 11 erakonda. Nii ootab parteiliidreid avar tööpõld, tarmukaile parteisõdureile aga terendab tubliduse preemiaks mõnigi ilusa palgaga ametikoht.

Liati on tarvidus seesuguste asutuste järele lähiaastateks olemas, sest kõigil ühtset maailmavaadet jagavatel seltskonnadadel tuleks lasta veel ideoloogiliselt organiseerimata inimestelegi paista õiget parteilist valgust. Nii leiaks nii-öelda eba-teadlik elementki õnnele viiva tee otsa.

Ses mõttes peaks linnadesse, kus peagi asub ametisse tuhatkond Tallinnast mujale Eestisse suunatavat avaliku sektori töötajat, olema suisa tung: mis saab olla veel üllam oma rahvaga koosolemisest?

Ainult et mulle on kõrva jäänud, et Eesti olevat äärmiselt edukas e-riik, kelle järgi maailmas paljud joonduvad. Kui nii, siis milleks meile ikka ja jälle (riigi)majataied ametnikke? Või taastame riigireformiga nagu Rail Balticuga Maarjamaale taas eilset päeva.

Riigiisad, lõpetage ometi! Akna taga on siiski juba 21. sajand. Ka Eesti Vabariigis.

Kersten Kattai

regionaalhalduse osakonna nõunik

ses otsusi üksikaktina vastu võtta.

Kui osavald moodustades on osavallakogu kokkukutsumine kohustuslik, siis osavalla valitsuse loomine kohaliku omavalitsuse ametiasutuseks on omavalitsustele vabatahtlik. Osavalla valitsuse ja vanema ülesanded tuleb volikogudel lahti seletada osavalla põhimääruses.

Osavald ei saa likvideerida esimesel valimisjärgsel perioodil, välja arvatud osavallakogu enda taotlusel.

Ministrit ootab umbusaldamine

Reformierakond kinnitas, et sel nädalal antakse kõiku umbusaldushääletus majandus- ja taristuministrile Kadri Simsonile. Nende ridade kirjutamise ajaks ei olnud veel selgunud selle tekst, kuid opositsioonierakondadel oli kirjatöö käsil. Võib-olla pöörab Pärnumaa poliitikahuviline lehelugeja sellele umbusaldusele tavalisest rohkem tähelepanu, sest tegemist on ikkagi meie valimisringkonnast riigikokku valitud ja sealt valitsuse liikmeks tõusnud poliitikuga.

Pärnumaa on Simsoni asumisega majandusministriks kahtlemata võitnud. Tema oli see, kes tegi valitsuses ära selgitustöö, miks tuleb toetada Pärnu lennujaama rekonstrueerimist. Simson on suhtunud mõistvalt Via Baltica laiendamisvajadusse. Ehk tegi seda, mida Reformierakonnalt oodati pikisilmi ega jõu-

Umbusaldus on tavaline demokraatlik parlamendi protseduur.

tudki ära oodata: pööras teatud rahavoo Pärnumaa taristusse. Paljude arvates võttis ta üsna tõsiselt kohalikke valimisigi ja saatnuks Keskerakonda mäekõrgune edu, ehk tulnuks Pärnu linna-peakski.

Simson on vapralt pa-reerinud süüdistusi huvide konfliktis põllumajanduses ja bussifirmadele lobitöö tegemist maakondliku bussiliikluse korraldamisel. Mis puudutab tasuta maakondlikke bussiliine, võiks ministril olla varuks vähemalt põhjalik analüüs, kas ja kellele on seda autostunud maarahva hulgas vaja.

Simson on öelnud, et ootab huviga umbusaldusavalduse teksti. Õigupoolest ongi ministriamet selline, kust heal tahtmisel leiab alati midagi, millest kinni hakata. Umbusaldus on tavaline demokraatlik parlamendi protseduur.

Ainult mis eesmärgil? Koalitsioonil on riigikogus 54 mandaati. Et umbusaldusavaldus läbi läheks, peaks Isamaa ja Res Publica Liit alt ära hüppama. Valitsuse lõhkumise plaane ei paista aga olevat ühelgi võimupartneril. Nii jääb üle vaadata, kuidas käitub Reformierakonna juhtimisel koalitsioon, kus samuti võib ilmned erimeelsusi ja allhoovusi. Kindlasti võib öelda, et kui Simsoni umbusaldamine teoks saab, on tegemist omamoodi peaprooviga, umbusaldamaks peaminister Jüri Ratast – seda on opositsioon samuti lubanud.

60 AASTAT TAGASI

Pärnu KOMMUNIST

Üleliidulisel punanurkade, klubide ja raamatukogude 1957. a. ülevaatusel autasustati Pärnu metsatööstuskeskuse punanurka rahalise preemiaga. See rõõmustav tunnustus seab meie punanurkade ja klubide juhatajatele ning nõukogudele 1958. a. veel suuremaid ülesandeid, et algaval aastal muuta töö huvitavamaks ja mitmekülgsemaks.

Peamiseks tingimuseks, mis kindlustab edu, on isetegevusringide aktiivne ja pidev töö. Kui viimastel kuudel on isetegevus Lähkma metsapunktis võtnud hoogu tänu klubi juhataja sm. Varese aktiivsele tööle, siis Kilingi-Nõmme metsapunktis ei saada isetegevusele kuidagi jalgu alla. Tõsi küll, muusikariistadest on puudus, kuid hea tahtmise juures leiduks nende saamiseks võimalusi.

(Pärnu Kommunist 9. jaanuaril 1958)

Rohkem pilte ja video digilehes
parnu.postimees.ee

■ Enne vette minekut seadisin endale eesmärgi minuti külmas vees vastu pidada. See sai ka täidetud.

Urmas Luik

Talisuplus on mõnus ehk Kuidas mind tunniga ära räägiti

Märt Pilme

Üheksas jaanuar. Ärkan kell 8.30 ja ajan end sooja vatiteki vahelt välja. Tuba on külm. Termomeeter aknalaua näitab, et õues on miinuskraadid. Aknast välja vaadates katab maad ohuke lumevaip ja mu autot kerge jääkirm. Mõtlen, kui külm igal pool on, ja lähen sooja duši alla.

Pool tundi hiljem kraabin auto jääst puhtaks. Vana diiselmootoriga sõiduvahend ei taha kuidagi soojaks minna. Lõdisedes kulgen oma Pasatiga tööle. Juba tunni pärast on mul intervjuu talisuplejatega. "Hul-lud," mõtlen endamisi.

Kokkulepitud ajal jõuab toimetuse Pärnu talisuplejate seltsi trio: president Tõnu Kütt ning liikmed Eve Paugus ja Jüri Koger. Alustan klassikaliste küsimustega "Miks te seda teete?" ja "Kas külm ei ole?"

Seltsi president Kütt pöörab kohe: "Aga miks mitte? Oled sa seda proovinud?" Vastan, et ei ole. "No miks mõnele meeldib naabrimehe naine? Miks mõnele meeldib rattaga sõita? Samuti on taliujumisega," räägib Kütt lõbusalt. "Karastamise pärast. See suurendab vastupanu haigustele. Muidugi annab ka hea enesetunde."

Veeskääjate president selgitab, et iga inimene peaks juba lapsest saati end karastama, selleks et haigused nii kergelt külge ei hakkaks. Küti väitel on karastamine seegi, kui käia külma ilmaga õues ja seejärel sooja tuppä tulla.

■ Nikolai Pribõlski (paremal) on iga päev ujumas käinud juba 16 aastat järjest.

Kolm "hullu" vaatavad mulle sügavalt silma ja räägivad südamest, kui mõnus on end keset päeva karastada. Kutsuvad mindki, kuid keeldun viisakalt.

Pärnu suplejate seiklused said alguse üle kümne aasta tagasi, kui Kütile hakkas talisuplus huvi pakkuma. Esiti käis ükski Pärnu jõe kaldal Veteraanide pargis, sest sinna pääseb autoga ligi. Kuid ühel päeval luges Pärnu Postimehest Nikolai Pribõlski kuulutust, kus ta küsis, kas Pärnus leidub mõni mees, kes käib talvel ujumas.

Nii saidki mehed kokku ja hakkasid külmas vees ühes käima. Peagi lisandus kaaslasid. Meestel oli huvi suur ja nad said teada, et sel alal isegi võisteldakse. "Eriline stiimul oli taliujumise maailmameistrivõistlused Jurmalas. Võistlesid ka eestlased," jutustab Kütt. "See oli umbes kuus aastat tagasi. Et võistelda, pidid sa kuhugi klubisse või seltsi kuu-

luma. Nii me oma MTÜ tegimegi."

Seltsi president pakub, et nende juurest on läbi käinud sadakond inimest, kuid enamik neist ei ole järjepidevad talisuplejad. "Paljudele tööinimestele ei sobi kellaaeg, kuna me käime iga päev kell 13," arwab ta. Nädalavahetusei kogunetakse kell 10.

Praegu leiab igal lõunal jõe kaldalt vähemalt 15 autot ja niisama palju inimesi. "See on juba traditsiooniks kujunenud," kinnitab Kütt. "Aktiivseid käijaid on meil 25."

Neljandat aastat ujumas käiv Paugus käib talisuplemas hea enesetunde pärast. "See adrenaliinitulv on mõnus. Tund pärast suplust tunned, et oled tegutsemistahet täis," seletab harrastaja, lisades, et rolli mängib meeldiv seltskondki. "Meil on eranditult kõik väga toredad inimesed."

Paugus sattus talisupluse seltsi nii, et käis augustist alates iga päev meres ujumas. Kui talv tuli ja meri

läks jäässe, oli vaja leida koht, kust veele ligi pääseda. Temagi leidis lehest artikli seltsi tegemistest ja nii ta liitus. "Ega ma ükski, kang käes, jõe peale auku raiuma lähe," märgib Paugus. "Turvalisus on tähtis. Me käimegi nüüd nii, et vaatame üksteise järele ja keegi ükski ei jää. Võib ju juhtuda mida iganes."

Kui eelkõnelnud naudivad kül-mast veest saadavat head enesetunnet, meeldib Kogerile eelkõige võistelda. "Tavaliselt supeldakse üks kuni viis minutit. Aga need, kes tahavad ujuda kas 25, 50 või kõige pikemat, 450meetrist maad, peavad treenima, et ta seal vees kehtaks," avaldab Koger.

Paugus sekkub: "Sellel ajal ongi kaks poolt. Üks on suplus, teine taliujumine. Suplus on karastamine, taliujumise alla läheb võistlemine ja ujumine klassikalises mõttes."

Koger jätkab: "Mina läksin esiti supplema, aga nüüd olen taliujuja. Sõidan muidu kestuskrossi ja mul oli kogu aeg häda nohuga: öhk ei käinud läbi. Ma ei jõudnud sõita. Hakkasin siis kolm aastat tagasi oktoobrist regulaarselt vees käima. Iga jumala päev! Praeguseks on kõik külmetushaigused läinud ja terviseprobleeme mul ei ole."

Pärast pikka ja kirglikku kiidulaulu annan siiski lubaduse olla kell 13 platsis.

Kümme minutit enne täistundi jõuan kohale ja suundun kogunud talisuplejate keskele, et viimaseid näpunäiteid saada. Üks mees soovib kindlasti enne sissehüppamist sügavalt sisse ja välja hingata, muidu tõmbab hingetoru justkui kokku ja hingata on raske. Teine soovitas siis sisse hüpata, kui strateegiline

koht puusa ligi vett puutub. Kolmas soovib kaelani vette minna ja siis ujuma hakata. Neljas teab rääkida, et täna on ideaalne ilm: vesi olevat 0,5 ja õhk 2,3 kraadi.

Selleks ajaks on kaldale kogunenud vähemalt 12 fanaatikut, kes ki-belevad vette. Täpselt täistunnist koorime riided seljast ja liigume jõkke.

Jalalabad vees, tekib tunne, nagu vesi oleks tulikuum. Kahjuks möödub see tunne kiirelt. Kui strateegiline koht puutub vett, hüppan kõhuli ja hakkan konna ujuma. Kohe tuleb meelde, et olin unustanud soovitusi hingata enne sügavalt sisse-välja. Söögitoru tundub kui jääs ja hingata on raske.

Tõusen püsti ja teen hingamis-harjutuse. Sealt edasi on kõik juba puhas mõnu: karge vesi ja õhukesed jääviilud paitavad keha ja kõditavad meeldivalt. Teeme kaaslastega väikeset tiiru ja sammume veest välja. Külmas jõevees veetsime umbes minuti. Tunne on värske ja keha suriseb.

Enne ujumist oli pisut jahe, hoidsin kapuutsi peas ja käsi taskus, aga pärast suplust valdas tunne, nagu väljas oleks 20 kraadi sooja.

Panen kuivad riided selga ja lähen tagasi toimetusse, hinges hea tunne, et ületasin end.

Kulminatsioon saabub pärast lõunasööki ja siinest kirjutasdes meenuvad Pauguse sõnad "adrenaliinitulv" ja "tegutsemistahe". Nii oligi.

Isegi üks minut jäises vees tagab ülejäänud päevaks värske oleku ja selge pea.

Leidke see veerand tundi ja turgutage ennast lõunapausil karges vees, tunne on maru hea.

